

Zasavski TEDNIK

Štev. 42.

TRBOVLJE, 21. oktobra 1959

Cena 10 din — Leto XII

24. OKTOBER — DAN ZDRUŽENIH NARODOV

Letos 24. oktobra bomo praznovali 14. obletnico delovanja Organizacije združenih narodov — OZN.

Tovariš Kardelj označuje v prvi vrsti kot produkt močne sodobne, materialne in politične težnje po združitvi sveta. Razvoj proizvodnih sil na na svetu je dosegel stopnjo, ki ga ni več mogoče utesniti samo v nacionalne in državne meje. Doba klasičnih nacijs mineva. Razvite ekonomske sile zahtevajo novo družbeno delitev dela in mednarodnih mehan. To pa je bistven korak v napredku človeštva.

Drugi faktor ustanovitve Organizacije Združenih narodov v obliki, v kakršni je bila ustanovljena, je naraščajoče realistično spoznanje o neogib-

nosti miroljubne koeksistence držav z različnimi družbenimi ureditvami.

Združeni narodi so izrazili v svoji Ustanovni listini tudi to spoznanje.

Naposled je treba tudi naglasiti, da so Združeni narodi tudi izraz drugih teženj po miru, z mirnim reševanjem sporov, s pogajanjmi, s posredovanjem, z moralno-političnim vplivom Združenih narodov in z vplivom univerzalnega sistema kolektivne varnosti sploh.

Ustanovna listina OZN je zasnovana na konceptu stalnega in vsestranskega sodelovanja vseh držav ob polnem spoštovanju suverenosti, enakopravnosti, neodvisnosti ter teritorialne nedotakljivosti, na konceptu nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav, neuporabne groženje in sile v mednarodnih odnosih in mirnega reševanja mednarodnih sporov ter prepovedi vojne kot sredstva nacionalne politike.

To so nedvomno velika miroljubna, demokratična in napredna načela. Če bi jih spoštovali, bi bila v resnici sama sebi zadostna za zagotovitev miru.

Doseženi rezultati opravičujejo upe, ki so jih polagali vsi narodi v OZN, hkrati pa so Združeni narodi zaznamo-

vati znatne uspehe na ekonomskem in socialnem področju.

Zmanjšanje oborožitve je eden od važnih faktorjev za nadaljnjo stabilizacijo miru, miroljubna uporaba nuklearne energije, mednarodno financiranje, univerzalnost Združenih narodov — vsa ta vprašanja zavzemajo v sestavi svetovnih dogajanj in v perspektivah bodočnosti človeštva vidno mesto.

Jugoslavija, ki je skupno s

50 državami leta 1945 sodelovala pri ustanovitvi OZN, je bila med protagonisti za uresničenje načel, na katerih je zasnovana ustanovitev te velike organizacije.

Če bi hotel opisovati v podrobnosti prispevke, ki jih je naša Jugoslavija doprinesla za razvoj OZN ali Združene narode, lahko trdimo, da je naša država samostojno ali skupno z drugimi članicami OZN bila iniciator, soudeleženka pri več kot sto predlogih glede po-

membnih mednarodnih vprašanj, medtem ko je število podobnih njenih aktivnih dejanj v problemih manjšega pomena in v drugih mednarodnih organizacijah nekoliko večje.

Zato tudi po celi naši državi vsako leto čim slovesneje praznujemo obletnico dneva, ko je Ustanovna listina OZN dobila svojo veljavo, kot eden izmed najpomembnejših zgodovinskih dokumentov prizadevanja človeštva, da bi uporaba sile nehala biti sredstvo za reševanje problemov v mednarodnih odnosih.

KONFERENCA MLADIH KOMUNISTOV V ZAGORJU

V nedeljo dopoldne je bila v dvorani kina »Triglav« v Zagorju konferenca mladih članov ZK zagorske občine. Kljub temu, da je del komunistov delal, je bila udeležba dobra. Mladim članom ZK je spregovoril sekretar občinskega komiteja ZK tov. Rudi Bregar, ki je poudaril, da je osnovni namen pogovora zagotoviti v bližnji prihodnosti večjo vlogo mladih komunistov v aktivnem družbenem življenju, predvsem pa, da v aktivni ljudske mladine poživijo svojo dejavnost in tako neposredno prispevajo k večji družbeni ozi-

roma politični afirmaciji ljudske mladine v zagorski občini. Tak neposreden razgovor mladih komunistov s svojim sekretarjem in nekaterimi člani sekretariata občinskega komiteja ZK je med drugim pokazal, da se mladi člani ZK zavedajo svojih dolžnosti in aktivnem družbenem življenju, da pa jim je treba v tem pogledu več pomoči, večkratnih širših razgovorov o najrazličnejših družbenih pojavih in vprašanjih, na katerih bi se pomenkovali o vsem, kar naj mladi člani ZK (Nadaljevanje na drugi strani)

7 dni po smrti

ZOPET IZZIVANJA NACISTOV NA DUNAJU

Okoli 5000 neonacistov in biv. ših hitlerjevcev je v nedeljo, 18. t. m., v mimohodu stopalo po dunajskih ulicah, kar se je končalo z zborovanjem na trgu pri starem habsburškem dvorcu, kjer je leta 1938 Hitler razglasil priključitev Avstrije k tretjemu rajhu.

Udeleženci te izzivalne manifestacije so kot povod k temu zborovanju izkoristili 200. letnico Schillerjevega rojstva.

ZAUPNICA SEGNJEVI VLADI

Italijanska narodna skupščina je ob koncu zunanjepolitične razprave izglasovala Segnjevi vladi zaupnico.

KOLERA V VZHODNEM PAKISTANU

V mestu Dakl ter drugih vzhodnih pakistanskih mestih se je pojavila epidemija kolere. Doslej so cepili že več kot 100 tisoč ljudi ter so v zadnjih dneh ugotovili samo dva smrtna primera.

SOVJETSKI GOSPODARSTVENIKI V ZDA

Pet sovjetskih ekonomistov je prispelo z letalom iz Pariza v New York. V času štiridnevnega bivanja si bodo ogledali gospodarski razvoj v ZDA.

KASEMOVA POSLANICA BURGIBI

Iraški premier Kasem je poslal tunišnemu predsedniku Burgibi osebno poslanico, v kateri se poteguje za izboljšanje odnosov med obema deželama v skladu z načeli arabske solidarnosti.

NEMŠKI MINISTER ODGOVOREN ZA NACISTIČNE POKOLE

Zahodnonemška organizacija, ki jo sestavljajo člani političnih preganjancev med nacističnim režimom je zahtevala, da Theodor Oberlander takoj zapusti položaj nemškega ministra za begunce. Od predsednika Bundestaga dr. Gerstenmeijera zahtevajo parlamentarno preiskavo o ministrov dejavnosti med vojno. Obtožben je, da je odgovoren za pokol poljskih židov v Lvovu.

VREME

ZA ČAS OD 23. OKTOBRA DO 1. NOVEMBRA:

Približno 25.—28. oktobra in okrog 31. oktobra ozir. 1. novembra močno deževje, ki bo prešlo kasneje v sneg. Med 28. in 30. oktobrom enodnevno ali dvodnevno izboljšanje ozroma naslanjevo. D. V. M.

MLADINA NA ŠOLI VODE SPREJETA V ČLANSTVO LMS

STANOVANJSKA REFORMA

Kot je znano, je bila pred dnevi v Beogradu seja predsedstva zveznega odbora SZDLJ, ki je obravnavala pomen uveljavljanja ekonomskih najemnin in spremembe sistema financiranja, graditve in uporabe stanovanj. Sprito velikega pomena te seje prinašamo v naslednjem najbližnjem številu, ki naj našim bralcem posredujejo vpogled v reformo celotnega stanovanjskega sistema.

Za odnose v stanovanjski izgradnji pa odplačevanje kreditov daleč presega sedanje ravni najemnin. Znanje so posledice takšnih odnosov, ki so se najbolj pokazale v neracionalnem izkoriščanju družbenih skladov, namenjenih graditvi stanovanj, ker so se gradnje podražile, s tem pa je seveda nujno prišlo do zaostrevanja stanovanjskih problemov in do slabega gospodarjenja s stanovanjskim skladom. Sprito tega je zelo važno, da uveljavimo bolj normalne gospodarske odnose na tem področju, ki bodo povečali zanimanje in izenačili položaj neposrednih upravnikov stanovanj, mobilizirali dodatna sredstva za stanovanjsko graditev ter zagotovili bolj racionalno in hitrejšo graditev stanovanj, kakršna ustreza našim možnostim in potrebam.

ZA POSPEŠEVANJE GRADNJE STANOVANJ

Uresničitev zgoraj omenjenih zahtev nujno terjaa zvišanje najemnin na raven, ki zagotavlja ne samo upravljanje in vzdrževanje, marveč tudi potrebe velikih popravil in amortizacije za

zamenjavo stanovanj. Novi odnos v financiranju stanovanjskega gospodarstva ustvarjajo možnosti, da pride tudi na tem področju bolj do izraza individualna zainteresiranost uporabnikov stanovanj. Razlika med sedanjo in novo najemnino uporabnikov stanovanj v delovnem razmerju bo krita s povečanjem osebnega dohodka. V tej zvezi se spremeni značaj prispevka za stanovanjsko izgradnjo, ki se v prihodnje ne bo plačeval iz osebnega dohodka. V okviru povprečnega zvišanja najemnin se bodo v prihodnje povečali čisti prejemki v sorazmerju z višino celotnega osebnega dohodka. Pri uveljavljanju sprememb na stanovanjskem področju bodo posebej upoštevani upokoječci in invalidi, prav tako je upoštevano pooblastilo ljudskim odborom, da lahko predpišejo, da uporabniki stanovanj do konca leta 1960 ne plačujejo zvišane najemnine v polnem znesku, če nova najemnina presega raven zvišanja osebnega dohodka.

V novih odnosih bodo imeli skladi za graditev stanovanj tudi v prihodnje v stanovanjski graditvi zlasti v mestnih in industrijskih središčih odločilno vlogo. Ti skladi bodo to svojo nalogo izpolnjevali na gospodarski podlagi ter zbirali sredstva iz stanovanjskega prispevka amortizacije in davka na dohodek od hiš in drugih virov ter vsklajali svojo dejavnost z dejavnostjo drugih čimteljev v stanovanjskem gospodarstvu: stanovanjske zadruge, podjetja za graditev stanovanj kakor tudi druge organizacije in ustanove, ki delajo na tem področju. Prav tako so

predvidene nove oblike sodelovanja državljanov v upravljanju stanovanjskega sklada, kar bo med drugim odstranilo sedanje administrativne elemente v uporabi družbenih sredstev, namenjenih za graditev stanovanj.

KDO BO DOLOČAL STANOVANJSKO NAJEMNINO

Po predloženih predpisih bodo najemnino določali v prihodnje občinski ljudski odbori, in sicer na podlagi vrednosti stanovanj, ki se ugotavlja po dejanskih gradbenih stroških. Najemnina mora zajeti amortizacijo hiše ter vse stroške upravljanja in popravil hiše oziroma stanovanja, pri določanju amortizacije se vzame za dobo trajanje hiše 100 let, za podlago pa vrednost hiše oziroma stanovanja zmanjšana za 25% na račun vrednosti preostalega materiala po tem, ko hiša ni več uporabna. Stroški upravljanja in popravil stanovanjske hiše se določijo po pravilih v višini amortizacije. To pomeni, da bi šlo 50% najemnine na amortizacijo hiše, in sicer na sklade za stanovanjsko graditev, 50% pa bi dobili hišni sveti za stroške upravljanja in popravil.

Pri stanovanjih, ki bodo dograjena po 1. januarju 1960, bi vzeli za podlago za določitev najemnine dejanske gradbeno-stroške. Pripravljen je predlog o metodi določanja vrednosti stanovanj, ki naj bo podlaga za izračunavanje nove najemnine za stari stanovanjski sklad. To vrednost je treba določiti ob pomoči sistema točkovanja,

ki je sestavljen tako, da izražajo posamezne točke sorazmerno vrednost posameznih elementov in opreme stanovanja v tem, da je treba opraviti tudi določene popravke glede na praktično uporabnost stanovanja. Ljudski odbori lahko na svojih sejah obeh zborov sprejemajo zgornja določila in določijo daljši ali krajši čas za amortizacijo hiše. V prvem primeru (manjša najemnina) je dolžan zagotoviti ustrezno razliko v amortizaciji investitorjem iz skladov za stanovanjsko izgradnjo ali drugih virov, v drugem (večja najemnina) pa gre razlika v sklad za stanovanjsko izgradnjo. Ljudski odbori lahko tudi določijo manjši ali večji odstotek najemnine za upravljanje in popraviljanje hiše.

Z zvišanjem najemnin na ekonomsko raven bomo dosegli glede na sedanje odnose dve bistveni prednosti. Prvič to, da bodo hišni sveti in zasebni lastniki stanovanjskih hiš dobili zadostna sredstva za redno vzdrževanje in popravila stanovanj, in drugič to, da bomo s tem, da bodo stanovniki neposredno plačevali amortizacijo, dobili učinkovit instrument, ki bo vzpodbujal uporabnike stanovanj, da bodo svojo stanovanjsko potrošnjo prilagodili svojim dejanskim možnostim in dejanskemu deležu v družbenem delu kakor tudi, da se bodo borili za to, da bi bila graditev stanovanj čim cenejša.

S predloženimi zakonskimi predpisi se zvišajo plače delavcev in uslužbencev za 6,5%. Istočasno se zvišajo pokojnine in sicer za 6,5% v najvišjem zavarovalnem razredu do 10,7%, v najnižjem za 9,37%, povprečno, nadalje invalidski dodatki vojnih in mirnodolnih invalidov in uživalcev, in to v odvisnosti od drugih dohodkov v višini od 200 do 1800 din, kakor tudi prejemki tistih, ki so začasno izven delovnega razmerja, za 6,5%.

DOGODEK TEDNA

V soboto popoldne je bil na sejm sodobne elektronike na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Frano Leskošek-Luka. V spremstvu direktorja razstavišča in nekaj strokovnjakov si je ogledal razstavljene predmete in novosti s področja radia, televizije, telekomunikacije, jedrske tehnike, elektronike in avtomatskih naprav. Ogledal si je tudi razstavo prvih jugoslovanskih sestavnih delov za elektronske naprave, ki jo je v okviru sejma organiziralo Elektrotehniško društvo Slovenije. Dopoldne je bil na sejm tovarš Ivan Maček. Sejem si je ogledala tudi mislija mednarodne jedrske agencije, ki je bila na obisku v Ljubljani.

V nedeljo na svidenje na Dobovcu

V nedeljo, 25. oktobra t. l., bo na poti z Dobovca na Kum v okviru proslav v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ in SKOJ posebna slovesnost v kraju Dol, kjer je bila leta 1937 vseslovenska konferenca SKOJ. Pomen te konference, ki jo je priredila slovenska mladina v jeseni leta 1937, je bil velik. Na njej so obravnavali tedanji mednarodni politični položaj, osnivanje mladinske fronte, probleme vojske mladine, obravnavali pa tudi mladinski tisk in izhajanje mladinskega lista »Mladina«.

Te zgodovinske konference na Dobovcu so se tiste čase udeležili delegati iz vseh krajev Slovenije, med njimi tovarši Miha Marinko, Lojze Hohkraut, Farčnik, Sergej Kraigher, Ivan Bratko, Pavle Baloh in drugi. Zborovanje je bilo posebno pomembno, ker je bilo neposredno po zgodovinskem ustanovnem kongresu KPS na Čebinah nad Trbovljami.

Na Dobovcu pri smučarski koči, ki so jo obnovili in nanjo vzdali ploščo v spomin na to konferenco, se bodo že v soboto, 24. oktobra, zvečer zbrali stari člani SKOJ in ob

tabornem ognju vzbujali spomine na prehojeno pot SKOJ v slavnih letih naše zgodovine.

Glavna slovesnost pa bo v nedeljo, 25. oktobra dopoldne, združena z otvoritvijo obnovljene smučarske koče, na kateri je, kakor že omenjeno, vzidana spominska plošča v spomin na mladinsko konferenco l. 1937. Na tej proslavi bodo sodelovali godba na pihala DPD Svoboda-Center iz Trbovlj, mešani pevski zbor »Slavček« istega društva, recitacijski zbor trboveljske Gimnazije, nadalje godba na pihala iz Hrastnika. Po spominskem govoru bo sledil bogat kulturni program.

Prireditveni odbor vabi vse člane SKOJ in aktiviste izpred vojnih let ter za časa NOV in po vojni do združitve SKOJ in LMS, da se polnoštevilno udeležijo te slovesnosti na Dobovcu, ki bo združena z otvoritvijo smučarske koče. Ne samo skojci in mladina LMS, tudi vsi prijatelji mladine se vabijo v nedeljo, 25. oktobra, na Dobovec na pomembno spominsko slovesnost.

Torej — v nedeljo, 25. oktobra, vsi na Dobovec!

Vrste LMS so se pomnožile

Pretekla nedelja je bil velik dan za številne učence osemletke Trbovlje-Vode. Bili so namreč slovesno sprejeti v mladinsko organizacijo.

Ob tej priložnosti je bila na šoli majhna slovesnost, ki so ji razen učnega osebja prisostvovali še organizacijski sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov tov. Zelenik, tov. Jože Gračnar kot predstavnik SZDL, tov. Slavi Perpar, predstavnik Društva prijateljev mladine, ter zastopnica okrajnega mladinskega komiteja tovaršička Vika Sprajcer.

Navzoče je pozdravil upravitelj šole tov. Potočan, ki je mladini govoril o pomenu sprejema in o 40-letnici KPJ in SKOJ. K besedi so se oglasili še drugi, zlasti tov. Zelenik, ki je novosprejetim mladincem povedal mnogo zanimivih stvari iz zgodovine bojev naših mladincev, ki so bili sprejeti v skojevske vrste po uspešni opravljenih nalogah. Govoril jim je iz lastne življenjske izkušnje in jim živo opisal sprejem v SKOJ.

Mladinske izkaznice je učenec razdelila članica okrajnega

ga komiteja tov. Sprajcerjeva. V krajšem nagovoru jim je prikazala lik mladincev in njegovo vlogo v borbi za lepše življenje.

Načelnica pionirjev se je poslovlila od svojih bivših tovaršev in pri tem omenila zasluge Strojne tovarne Trbovlje, ki je opremlja delavnice, v katerih so pionirski krožki.

Po sprejemu je bila skromna zakuska za novosprejete člane, ki so ob zvokih harmonike veselo zaplesali.

Tudi na šoli Trbovlje II so sprejeli pionirje v mladinske vrste. Sprejem je bil v domu Svobode II. Od novih članov LMS so se najprej poslovili trije pionirji, potem pa so jih pozdravili tudi trije mladinci z trboveljske gimnazije in jim želeli obilo uspehov v mladinskih vrstah.

Po razdelitvi izkaznic je bila tu kino predstava o življenju tovarša Tita. Po predstavi so mladincem priredili v prostori šole skromno zakusko.

NOVA TERITORIALNA RAZDELITEV V LR SRBIJI

V LR Srbiji se je pričela široka razprava o novi politično-teritorialni razdelitvi, ki jo terja družbeni in gospodarski razvoj. Vse bolj težijo za občinami, ki naj bi se uveljavile kot družbeno-ekonomske celote in se zaradi tega usmerjajo na ustanovitev velikih občin ter na odpravo nekaterih okrajev.

Po obstoječih predlogih bi bilo potem v LR Srbiji 21 okrajev, sedaj jih je 37. Okraje bi v celoti odpravili v kosovo-mehojški oblasti, kjer bi prevzel vlogo okrajev oblastni ljudski odbor.

NOV ODDELEK NA VEČERNI SREDNJI TEHNIŠKI ŠOLI

Na večerni Srednji tehniški šoli v Trbovljah, ki je pred kratkim pričela z delom, so te dni sprito velikega števila prijavitev kandidatov odprli še drugi oddelek I. razreda, tako da sedaj obiskuje strojni oddelek Srednje tehniške šole 66 delavcev in uslužbencev.

V novem oddelku so se vključili priložni delavci in uslužbenci Rudnika Trbovlje-Hrastnik, »Mehanike« in drugih podjetij.

NAŠIM NAJMLAJŠIM VSO SKRB

Preteklo soboto so bili na se-
dežu občinskega ljudskega od-
bora sprejeti socialni delavci
pri predsedniku občine Trbo-
vlje in sekretarju občinskega
komiteja Zveze komunistov Tr-
bovlje. Zbrali so se socialni de-
lavci, upravitelji šol, otroški
zdravnik dr. Kramberger, pred-
stavniki mladine in drugi. Na-
men razgovora na spremembo
bil, seznaniti se s programom
bodočega dela na področju skr-
bi za naše najmlajše.

Med drugim so na tem spre-
jemu razpravljali o letovanju
naših najmlajših prihodnje le-

to. Letovanja otrok s področja
trboveljske občine naj bi se
urejala skupno z enega mesta,
ne pa z več strani. Skupno naj
bi to vprašanje reševala občins-
ka zveza DPM v tesnem sode-
lovanju z Zvezo borov NOV in
taborniško organizacijo. Skle-
nili so, da se takoj začne s pri-
pravi za letovanje otrok v
prihodnjem letu in da se tudi
zagotovi potrebna finančna
sredstva.

Dr. Kramberger je med dru-
gim omenil, da je precej naših
otrok nedohranjenih. Krivdo
za to je dostikrat iskati v tem,

da številne gospodinjstve ne zna-
jo pravilno razporejati mesečnih
dohodkov družine. Znanj so
primeri, ko je v družinah ob
plačnem dnevu 1. in 15. v me-
secu na razpolago vsega, pozne-
je pa se zgodi, da primanjkuje
denarja za mleko in kruh. Ja-
sno je, da tako neenakomerno
razporejanje denarja za gospo-
dinjstvo neugodno vpliva na
prehrano otrok, ki jim je pred-
vsem potrebna dobra hrana,
med njo zlasti mleko. Na tem
posvetu je bilo nadalje dano
priporočilo vsem tistim, ki se
v kraju ukvarajo z nakupom

in prodajo raznega sadja in ze-
lenjave, da poskrbe za bolj
kvalitetno blago in v zadostnih
količinah. Tako je bilo na pri-
mer omenjeno, da se rdečega
korenčka na trgu sploh ne do-
bi, in podobno. Temu vpraša-
nju bo treba v prihodnje po-
svečati posebno skrb.

Ob tej priložnosti so prav tako
sklenili, da občinski ljudski od-
bor zagotovi potrebna sredstva
za pionirsko knjižnico v občins-
kem proračunu za leto 1960,
zlasti še, ker so pionirji naj-
marljivejši obiskovalci in bral-
ci v knjižnicah. Se posebno
skrb pa bo treba posvetiti no-
vim stanovanjskim blokom, ki
se v kraju dograjujejo, da pri
njih ne pozabijo na pripravo
otroških igrišč, vrtcev in po-
dobno. Podjetja, ki grade sta-
novanjske bloke, so dolžna, da
že pri projektiranju stanovanj-
skih zgradb mislijo tudi na na-
še najmlajše.

Kulturno življenje v Radečah

Ker se sezona gledališkega
in ostalega kulturnega življe-
nja že pričenja, smo se v Ra-
dečah obrnili na znanega kul-
turnega delavca tovariša Peš-
ca, ki nam je v veselje po-
vedal nekaj zanimivih stvari
o kulturnem življenju v kraju.

Glavni nosilec kulturnega
življenja je DPD Svoboda, ki
ima letos predviden kar lep
program, in sicer 3-4 drama-
ske predstave, opero in ves-
el večer.

Program se že uresničuje,
saj so za krajevni praznik že
igrali »Beneške trojčke«, pri-
pravljajo pa Marinčovo delo
»Ad acta«.

Pešci odsek bo pod vo-
dstvom dr. Matka naštvudral
opereto »Ptičar«, ki bo na
programu najbrž na pomla-
rskih živahnih boju-
ra na dejavnost meseca novem-
bra, ki je ves posvečen poča-
stnosti 40. obletnice KPJ in
SKOJ in bodo vse predstave
posvečene temu jubileju. Svoj
prispevek k tej počastitvi bo
dalo tudi Prosvetno društvo
na Vrhovem, ki bo nastopilo
z odrsko igro. Prav tako
dramski aktiv radeške Papir-
nice. TVD Partizan bo tedaj
priridel telovadno akademijo,
lutkovni oddel DPD Svobode
bo dal nekaj lutkovnih
predstav.

Skoraj vso sezono bodo do-
mačo kulturno dejavnost po-
življala gostovanja Celjskega
gledališča, ki bo predvideno
imelo v Radečah tri predsta-
ve. Hvale vredno je, da sku-
šajo h kulturnemu, predvsem
dramskemu delu pritegniti
čimveč mladine, pa menda ni-
majo preveč uspeha. V šoli so
organizirali dramski krožek, ki
ga obiskuje okrog 40 pionir-
jev. Upajo, da bodo od teh do-
bili vsaj nekaj mladih igral-
cev, ki jih sedaj tako zelo po-
grešajo. Posebno moških je

bolj malo, ker starejši ne mo-
rejo več, zamene zanje pa ni.

Financne težave premaguje-
jo predvsem z uprizorjanjem
operet, ki so zelo dobro obis-
kane. Prav dobro uspeva tu-
di kino odsek, ki mora za se-
daj predvajati predvsem ce-
nejše filme, ki dajejo dober
finančni efekt, ker je društvo
z nakupom nove kinoaparatu-
re prišlo v denarne težave.

Sibka točka je Mladinsko
gledališče, ki spi spanje pra-
vičnega. Vidi se, da tu manj-
ka nekoga, ki bi delo poživl-
jal. Predvsem je poklicana mladins-
ka organizacija, da pokaže
več zanimanja za kulturno
življenje.

Patronat nad godbenim od-
sekom je prevzela Papirnica
in se poraja vprašanje, če
bodo godbeniki še ostali člani
Svobode.

Tudi knjižnica dobro delu-
je, saj ima preko 2.000 knjig,
čutiti je le pomanjkanje
osebja, kajti ena sama moč ne
zmora vsega. — Delo prejšnje
Ljudske univerze, ki je lepo
uspevala, bo sedaj prevzela
Delavska univerza.

Poseben problem v Radečah
je otroški vrtec. Za sedaj bodo
uredili zasilnega na igrišču-
Igrišče bodo ogradjili, da bodo
zaprli pešpot, postavili pa bo-
do tudi provizorij, ki bo za-
časno služil, dokler ne bodo
zgradili novega otroškega vr-
ca pri šoli.

Na koncu je tovariš Pešec
poudaril, da je velika po-
manjkljivost v Radečah to,

KUPUJTE IN NAROČAJTE

„ZASAVSKI
TEDNIK“

NOVA ŠOLA V RADEČAH JE NUJNO POTREBNA

Ko je ondan naš dopisnik vpra-
šal nekatero ljudi v Radečah, kaj
mislijo, da je v kraju najbolj po-
trebno, so skoraj vsi odgovorili:

Obrnili smo se na upravitelja
šole, tov. Perderja, ki je našemu
dopisniku prijazno odgovoril na
nekatera vprašanja. Iz njegovih
odgovorov povzemamo sledeče:

Šola v Radečah je stara že pre-
ko petdeset let in seveda danes
zdalec ne ustreza vsem zahtevam.
V šestih učilnicah se uči 670
učencev, tako da pride 100 učen-
cev na eno učilnico, kar zahteva
pokv v treh izmenah. Število uč-
nih ur je zato sedemkrat skrajša-
no, kar pomeni, da učenci ne do-
bišjo vsakega predmeta v potrebni
količini. Osemogledna je kaj-
pak tudi tako imenovana svobod-
na aktivnost učencev. Posebno je
prizadeta pionirska organizacija,
ki je nikakor ne more razmahni-
ti. Mladi kuhinja in gospodinski
skladi morajo biti v ključnih po-
stojih TVD Partizana in v adap-
tiranih prostorih DPD Svobode.

Gradnja nove šole se bo predvi-
deno pričela prihodnje leto. V ta
namen je projektirani zavod že iz-
delal potrebne načrte, ki pa jih
je moral zaradi novih normativov
nekoliko spreminjati, čeprav so
bili že potrjeni. Nova šola, ki jo
bodo zgradili kot nekaj priklju-
ček k stari stavbi, bo imela obli-
ko črke L.

Imela bo 12 učilnic, dve delav-
nici in bo pozimi ogrevana s cen-
tralnim kurjenjem. Ločeno bodo
zgradili tudi moderen otroški vr-
tec. V stari zgradbi bodo učilnice
za kemijo, fiziko in podobno, ter
seveda vsi kabini, v katerih bo-
do razvrščene zbirke, ki so sedaj
raztresene po hodnikih šole.

Soglasje s pridržkom

Komisija za tarifne pravilnike
pri OBLO Trbovlje in komisija
OBSS sta na zadnji skupni seji
obravnavala tarifni pravilnik
novega Trboveljskega podjetja št.
1. junija v Trbovljah, ki se je
pravkar tudi konstituiralo v
skladu z obstoječimi predpisi.

Komisiji sta poslušali poročilo
strokovne komisije, ki je pro-
učila ekonomske osnove predlo-
ženega tarifnega pravilnika, ter
na podlagi splošnih ugotovitev
in na predlog strokovne komi-
sije dali svoje soglasje k pravi-
lniku s pridržkom in utemelji-
tvi, da so bile določene pre-
visoke tarife postavke za vo-
dilne uslužbenke podjetja, in
sicer glede na to, da je bilo
razmerje med najnižjo in naj-
višjo tarifno postavko znatno
previsoko.

Obe komisiji sta bili nadalje
mnenja, da je potrebno in pra-
vilno stimulativnejše nagrajeva-
nje po učinku, ki se predvideva
tudi v tem podjetju. Prav tako
sta poudarili splošno mnenje,
da je treba voditi konkretno
borbo proti vsakršni tenden-
ci dvigovanja cen in podobno, t.

stari stavbi bo nadalje zbornica in
govornica, v kateri bodo spre-
jemali stare učence. Obe zgrad-
bi bosta organsko povezani z ve-
žo, iz katere bo vhod v obe stav-
bi.

Zelja vseh je, da se prične z
gradnjo že spomladi, da se tako
urešitvi sklep slavnostne seje
OBLO. Prva tako žele, da se
gradnja izvrši v celoti in ne mo-
goče je nekak zasilni prizidek.

Finančni viri bodo v glavnem
trije. Prvi je stanovanjski sklad,
ki bo dal predvideno 8 milijonov
din vsako leto. Ravno toliko upa-
jo dobiti iz občinskega in okraj-
nega proračuna od podjetja, tako
da bi bila zgradba v 4 letih skon-
čana.

Sedaj je na oglednih čimle-
tjih v Radečah in okolici, kdaj
bodo imeli ta tako važen objekt
družbenega standarda, ki bo omo-
gočil otrokom primerno šolanje.
d.

Zapisali smo že, da se s srečanjem
med Eisenhowerjem in Hruščevim de-
jansko stanje v mednarodnih odnosih
ni spremenilo. Nerešena vprašanja so
prav tista kot so bila. Spremenilo se
je samo vzdušje, v katerem se bodo ta
vprašanja reševala. Ko je bilo sprito
blazno uničujoče moč sodobnega oro-
žja doseženo »ravnotežje strahu«, sta
se obe državi odločili »iz prve kore-
zvedeti, kaj kdo namerava in kaj kdo
misli o posameznih problemih. Ame-
ričani so se na lastne oči prepričali,
da ljudje iz Sovjetske zveze nima-
jo rogov na glavi, repa in kopit na nogah
ter noža v ustih, Nikita Hruščev pa je

da so v vseh organih in od-
borih isti ljudje, ki so zato
preobremenjeni in ne zmorejo
vsega dela, ki ga je veliko.

d.

Sedem novih HC na Savi

HIDROCENTRALE NA SAVI OD RENK DO KRŠKEGA

Potrebe po električni energiji so pri
nas še vedno velike. Kljub temu, da pro-
izvodnja električnega toka v hitrem tem-
pu stalno narašča, so te potrebe vendar
vsak dan večje. Letos bodo naše hidro-
elektrarne in termocentrale dale 7,25 mi-
lijarde kWh, prihodnje leto pa že 7 mili-
jard 800 milijonov kilovatnih ur, kar bo-
sta začela obratovati dva agregata elek-
trarne Bistrica, trije agregati v Ožbaltu
in po dva agregata na Peručici, Vrbeni in
Ravenu.

Poraba električne energije v zadnjih
dveh letih stalno narašča. Strokovnjaki
sodijo, da bomo pomanjkanje električnega
toka posebno občutili v obdobju od 1960
do 1963.

Zgraditev novih električnih central
in montaža novih agregatov v sedanjih Elek-
trarni v Brestanici, Kolubari in na Mari-
borskem otoku bo mnogo pripomogla k
ublažitvi krize v poskrbi z električno
energijo.

Samo nove hidrocentrale bodo dale let-
no blizu 800 milijonov kilovatnih ur.
Predvidena je gradnja novih hidroelek-
trarn v Bočacu, Haldosih, Poreču in Reki.

Sedem novih hidrocentral pa je začrta-
no na Savi od Renk do Krškega. Nad Zi-
danim mostom naj bi bile tri take elek-
trarne — RENKE, TRBOVLJE in SUHA-
DOL, štiri pa pod Zidanim mostom —

VRHOVO, BOŠTANJ, BLANCA in KR-
SKO. Za hidrocentrale v Krškem je že iz-
delan idejni načrt. Nove vodne elektrarne
naj bi izkoristile 71-metrski padec vode.
Geološka raziskovanja so dala ugodne re-
zultate, saj je dva do tri metre pod stru-
go Save še živ kamen. Vsaka elektrarna
naj bi imela agregate po 28.000 kW, skup-
no pa bi te centrale dajale skoraj mili-
jardo kilovatnih ur letno.

Elektrarne nad Zidanim mostom naj bi
imale po dve, nižje pa po tri cevne turbi-
ne. Tovarni Litostroj in Rade Končar se
že pripravljata na izdelavo potrebnih tur-
bin in generatorjev.

Sama gradnja in pa obratovanje novih
hidrocentral na Savi bosta zelo ekonomič-
ni. Za gradnjo vseh sedem central se bo
uporabljal en žerjav, ki se bo po potrebi
prevajal od centrale do centrale. Za vse
te elektrarne bodo zgradili eno servisno
delavnico, obrat v električnih centralah
pa bo docela avtomatiziran, tako da bo v
vsaki hidroelektrarni zmagoval vsa dela
po en človek.

Na področju Savske doline se torej od-
pirajo nove možnosti za ustvarjanje pre-
potrebne električne energije za našo no-
vo industrijo in mehanizacijo. V zvezi z
gradnjo hidrocentral na Savi pa postaja
še bolj aktualna zgraditev Zasavske ce-
ste, s katero naj bi prišli, kakor silimo,
prihodnje spomladi.

V SAVSKI SOTESKI

PO SVETU

Kljub dokaj razgibanemu medna-
rodnemu dogajanju na vseh področjih
politične in diplomatske dejavnosti se
vse tako ali drugače suče okrog se-
stanka štirih svetovnih vod, to je okrog
tako imenovanega sestanka »na vrhu«.
Po srečanju med Hruščevim in Eisen-
howerjem v Camp Davidu, se je
vzraščalo močno otlopilo in zavladal je
vseposlojen optimizem, ki se je potem
kaj kmalu spet prevrnil v črnogled-
nost, kakor hitro se je na poti zbolje-
ševanja v mednarodnih odnosih poja-
vila tako ali drugačna ovira. Toda v
zmoti so bili tisti »pokliceni optimisti,
ki so mislili, da bodo po prijaznih be-
sedah, ki sta si jih izmenjala šefa
dveh najmočnejših držav, odpadli vsi
problemi in vse težave, ki so se nabra-
le v letih hladne vojne; prav tako so
v zmoti tisti, ki ob najmanjši oviri, ki
se pojavi na poti popravljanja medna-
rodnih odnosov, že obupavajo, češ, be-
sede v Camp Davidu so ostale samo
besede, v resnici pa se ni nič zboljša-
lo.

Zapisali smo že, da se s srečanjem
med Eisenhowerjem in Hruščevim de-
jansko stanje v mednarodnih odnosih
ni spremenilo. Nerešena vprašanja so
prav tista kot so bila. Spremenilo se
je samo vzdušje, v katerem se bodo ta
vprašanja reševala. Ko je bilo sprito
blazno uničujoče moč sodobnega oro-
žja doseženo »ravnotežje strahu«, sta
se obe državi odločili »iz prve kore-
zvedeti, kaj kdo namerava in kaj kdo
misli o posameznih problemih. Ame-
ričani so se na lastne oči prepričali,
da ljudje iz Sovjetske zveze nima-
jo rogov na glavi, repa in kopit na nogah
ter noža v ustih, Nikita Hruščev pa je

prišlo to organizacijo. Nihče ni pričako-
val, da bodo zaradi prijaznih besed,
izmenjanih v Camp Davidu, čez noč
puščili v nemar vse dosedanje organi-
zacije, ki so (ipičen produkt) hladne
vojne! Toda zakaj dajati vsiljivo pre-
tirano poudarek organizaciji, ki že sa-
ma na sebi vzbuja hudo jezo nasprot-
ne strani?

Večina v Združenih narodih je izgla-
sovala, naj pride vprašanje Tibeta
(upor, ki so ga Kitajci v krvi zadušili,

zoboljšal odnose z Indijo, ki so jih do
skrajnosti zožili, in z Združenjo
arabsko republiko. O odnosu do Jugo-
slavije ni treba ponavljati že znanih
dejstev; medtem ko govor o pripravi-
ljenosti na sožitje z vsemi, skorajda
ne mine dan, da ni Jugoslavija na tak
ali drugačen način napadena od kitaj-
ske ali albanske propagande kot »hla-
pec in agent ameriškega imperializ-
ma«, v časopisih drugih vzhodnoeu-
ropskih držav pa se objavljajo dvom-
ljive »ideološke« kritike na račun na-
še države.

Toda sprito vseh omenjenih zavirali-
nih pojavov bi bilo napadeno in nekon-
struktivno zgubljati pogum in se pre-
dajati inmalodušno češ, vse je ostalo pri
starem. Spoznanje, da z nadaljevanjem
oboroževalne tekme ni moč reševati
niti enemu niti drugemu nastalih in
na novo nastajajočih problemov, odpi-
ra popolnoma nove perspektive v me-
narodnih odnosih. S tem ni rečeno, da
bodo blokovska nasprotja takoj reše-
na ali odstranjena. Tudi je nevarnost,
da bosta oba bloka hotela nadaljevati
politiko blokovskih interesov naprej,
sicer ne z kopitjem novih orožij, ki
so postala sprito strahovite uničeval-
ne moči neuporabna, marveč z dru-
gačnimi sredstvi. V težnji, preprečiti
tako početje, pa je posilstvo vseh
izvenblokovskih držav, ki so vse zapo-
vrstjo, razen majhnih izjem (Švedska,
Švica (ld.) se nerazvite. Vsaka iz-
med obeh velikih držav — ZDA in
ZSSR — porabi za svojo atomsko oro-
žje in medicinske izstrelke toliko,
kolikor znaša nacionalni dohodek do-
mala vseh držav iz gospodarsko neraz-
vitega področja!

Pod vrhom

Dalaj Lama, duhovni in politični vođa
Tibeta pa je pobegnil v Indijo) na
dnevni red razprave. Razpravljali bo-
do torej o grehu, grešnika pa ne bo
na razpravi, kajti LR Kitajska ni
članica OZN in je bila letos z glasom
večine spet zavrnjena. Ali bo ta raz-
prava prispevala k temu, da bodo ki-
tajski ukrepi v Tibetu vsaj za trohlo
majejši? Nedvomno ne, povzročila pa
bo, (in je že) da so morali Sovjeti zno-
va zavzeti nekoliko bolj togo stališče,
kajti navsezadnje so je zavezniki Ki-
tajske!

Seveda tudi na drugi strani ne
manjka potez in ukrepov, ki ne gredo
v prid zboljšanju atmosfere, v kateri
naj bi se v bližnji prihodnosti odvijali
razgovori o domala vseh peševih vpra-
šanjih, od Berlina do razoroženosti. Ki-
tajci se niso storili ničesar, da bi

Na kratko po domovini

VELIKO ZBOROVANJE V TITOVEM UZICU

Ob 40-letnici SKOJ in 18-letnici ustanovitve
Srbske narodnoosvobodilne mladinske zveze je
bilo v nedeljo 18. oktobra v Titovem Uzicu ve-
liko zborovanje mladine in drugih prebivalcev.
Na zborovanju sta sta govorila pred 40.000 po-
slušalci predsednik republike Izvršnega sve-
ta in član Izvršnega komiteja ZK Srbije Miloš
Minić ter predsednik CK LMJ Mika Tripalo.

BELGIJSKA DELEGACIJA V VOJVODINI

V nedeljo je belgijska parlamentarna delega-
cija obiskala pokrajinsko ljudsko skupščino v
Novem Sadu, kmetijsko zadrugo v Srbobranu in
poskusno posestvo v Kamendinu.

OBLETNICA STAVKE RUŠKIH KOVAČEV

V Zvezarni Ruše so v nedeljo proslavljali v
okviru 40-letnice KPJ 20. obletnico stavke ru-
ških kovačev. Na zborovanju je govoril najsta-
rejši ruški komunist Rudi Pisanec, ki je orisal
razvoj delavskega gibanja v Rušah v letih 1937
do 1940 ter odkril ploščo v spomin na stavko
ruških kovačev pred 20 leti.

DELOVNA ZMAGA V ASABU

Pomorsko gradbeno podjetje iz Splita, ki gradi
ob Rdečem morju veliko etiopsko pristanišče
Asab, je izkoristilo svojemu namenu južni pomol
pristanišča v dolžini 325 m in širini 100 m. To je
prvi zgrajeni objekt novega pristanišča, ki bo v
celoti skonstruirano leta 1961. Na gradbišču dela se-
daj 60 jugoslovanskih strokovnjakov in 40 etiop-
skih delavcev.

SPOMINSKA SLOVESNOST V BERMU

V Bermu, v centralni Istri, je bila v nedeljo
-komemorativna slovesnost ob 30-letnici ustrelitve
znane rodoljuba in borca za nacionalno osvo-
boditev Istre, VLADIMIRA GORTANA.

ZBOROVANJE V KIKINDI

V Kikindi se je v nedeljo zbralo preko 30.000
ljudi k velikemu zborovanju prebivalcev sever-
nega Banata. Zborovanje je bilo posvečeno revo-
lucionarnemu gibanju kmetijskih delavcev, ki je
bilo pred vojno močno zlasti v tem delu države.

Sindikalne podružnice nai bodo učinkovite in dostopne

Na zadnji seji predsedstva ob-
činskega sindikalnega sveta v
Trbovljah so obravnavali poro-
čilo organizacijsko - politične
OBSS, ki je predložila obširno
razpravo o predvideni organi-
zacijski shemi sindikalnih po-
družnic v občini.

Ze na zadnjem zasedanju ple-
numa OBSS Trbovlje so ugotov-
ili, da niso prožne in učinkovite
sindikalne podružnice, ki zaje-
majo več gospodarskih organi-
zacij oz. ustanov v eni podruž-
nici.

Organizacijsko - politična ko-
misija je glede na to v okviru
svojih odgovornih nalog prouči-
la možnost organizacije sindi-
kalnih podružnic v posameznih
podjetjih, kolikor obstajajo
okvirne možnosti in sposob-
nosti.

Predsedstvo OBSS je sprejelo
v celoti poročilo komisije, ki
uveljavlja načelo: podjetje —
podružnica.

Na področju trboveljske ob-
čine je doslej delovalo 29 sindi-
kalnih podružnic, po predvideni
organizacijski shemi pa jih bo
45 s tem, da se predvideva usta-
novitev sindikalnih podružnic
tudi za gospodinske pomočnice
in za delavce, zaposlene pri za-
sebnih delodajalcih.

Predvideno reorganizacijo na-
meravajo izvesti ob rednih obč-
nih zborih sindikalnih podruž-
nic, razen za sindikat prosvet-
no - znanstvenih delavcev, ki se
bo reorganiziral že v teku me-
seca oktobra. O predlogu bodo
razpravljali še člani sindikalnih
podružnic v prihodnjih tednih.

V občinskem sindikalnem
svetu sodijo, da bo delo potem
uspešnejše zaradi konkretnih
razlogov v posameznih podjetjih,

kar bo odpravilo vrsto pomanj-
kljivosti, ki so se opazile v
zadnjem času.

Predsedstvo OBSS je tudi
obravnavalo sklepe zadnje raz-
širjene seje občinskega komiteja
ZK ter sklenilo, da se s skle-
pi seznanijo vsa sindikalna
vodstva ter usmerijo svojo de-
javnost v to, da se odpravijo
ugotovljene pomanjkljivosti. V
ospredju razprav pa bo ponov-
na konkretna obravnava pisma
IK CK ZKJ.

Pred občinim zborom

V četrtek, 22. oktobra, bodo v
Trbovljah občni zbori novih
sindikalnih podružnic prosvet-
no - znanstvenih delavcev. Pri
tem bodo uveljavljala načela,
postavljena na IV. kongresu
ZSJ, in industrijski princip kot
nova oblika dela članov sindi-
kata v tej tako važni veji naše-
ga družbenega življenja.

O novih organizacijskih obli-
kah je razpravljalo in sklepalo
se posebej predsedstvo OBSS Tr-
bovlje na podlagi poročila orga-
nizacijsko-politične komisije po
razpravi s predstavniki doseda-
njega vodstva Društva učiteljev
in profesorjev z upravitelji šol.
O predlogu sta razpravljala
tudi vodstvo društva in aktiv
ZK, ki soglašata s predlogom,
ki bo dan v odločitev celotnemu
članstvu ob občnem zboru.

Občnemu zboru novih podruž-
nic posvečajo posebno pozornost
sprito vedno večje in odgovor-
ne vloge prosvetnih delavcev v
našem družbenem življenju in
pri uveljavljanju šolske reforme.
O tem so še posebej raz-
pravljali na seji ideološke ko-
misije občinskega komiteja ZKS
Trbovlje, na kateri so dali po-
seben poudarek idejni vzgoji
prosvetnih kadrov in njihove
vloge pri vzgoji staršev, preko
vaditeljskih sestankov ipd. in o
čemer bodo morali konkretno
spregovoriti na navedenih zbor-
ih in kar bo moralo biti glav-
no poglavje v programih dela
novih sindikalnih podružnic.

Konferenca mladih komunistov v Zagorju

(nadaljevanje s 1. strani)
vedo, oziroma kar bi morali ve-
deti, če naj aktivno posegajo v
vsa močta družbena vpra-
šanja. Na posvetovanju je bilo
naglašeno, da naš sistem delav-
skega in družbenega upravlja-
nja zahteva nenehno uveljavlja-
nje komunistov, seveda v tem,
da so predlogi, nasveti komun-
istov najnaprednejši in skrbno
pretehtani, ker bodo le taki
dozvoili pri vseh drugih podpo-
ro in odobravanju. Naloge mladih
članov ZK v osnovnih organi-
zacijah in v družbenem življenju
pa so tudi v tem, da so v prvih vrstah
tistih, ki težijo za poživljanje
in kreplje vloge komunistov v
javnem življenju.

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

Pred sprejemanjem novih kolektivnih pogodb

za delavce, zaposlene v zasebnem sektorju

Zakon o delovnih razmerjih določa, da se delovna razmerja med delavci in zasebnimi delodajalci urejajo s kolektivno pogodbo, ki pa mora biti v skladu s ustreznimi splošnimi določili samega zakona.

V ta namen je bil že lansko leto sestavljen in pripravljen osnutek novih kolektivnih pogodb, v katere so vnesene vse novosti zakona o delovnih razmerjih. Ker so se pričakovale v vsem gospodarstvu kakovostne spremembe v nagrajevanju zaposlenih v družbenem sektorju, se niso pričeli določati novi pogodbeni osebni dohodki v zasebnem obli.

Sklepanje kolektivnih pogodb predstavlja zelo važno nalogo sindikalnih organizacij, ne le zato, ker so le-te na osnovi določil zakona o delovnih razmerjih enakopravni partnerji ostalim organom, ki jim je poverjeno sklepanje kolektivnih pogodb, ampak predvsem zato, ker je njih osnovna naloga, da upoštevajo posebnosti v zasebnem sektorju skrbje za dosledno izvajanje splošno družbenih principov glede nagrajevanja.

Z zakonom o delovnih razmerjih je določen drugačen princip sklepanja delovnih pogodb kot prejšnjega leta. Zakon v prvi vrsti določa, da je kolektivna pogodba pismen sporazum, sklenjen med ustreznimi sindikalnim organom in zbornico. Mimogrede omenjamo, da trenutno okrajni sindikalni svet v Ljubljani in okrajna obrtna zbornica sklopi posamezne okvirne pismene sporazume, ki se izdelujejo po posameznih področjih obrtne dejavnosti.

Zakon nadalje določa obveznost kolektivne pogodbe za vse delavce, ki so zaposleni pri zasebnem delodajalcu.

V mejah kolektivne pogodbe skleneta delavec in zasebni delodajalec delovno pogodbo, s katero ne morejo biti dogovorjeni manj ugodni delovni pogoji ter manjše pravice in dolžnosti iz delovnega razmerja, kot jih določa kolektivna pogodba oziroma zakon o delovnih razmerjih.

Kolektivna pogodba se praviloma sklepa a določen čas, vendar se ta lahko podaljša, če se pogodbeni stranki sporazume, in jo je treba ponovno registrirati pri občinskem ljudskem odboru.

Pri sklepanju kolektivnih pogodb med delavci in delodajalci bodo morale posebno vlogo odigrati osnovne sindikalne organizacije, občinski sindikalni sveti in podobni obrtni zbornice.

Posebne komisije, v katerih naj bi bili predstavniki občinskega sindikalnega sveta in občinskega pododpora obrtne zbornice, bodo organizirale sklepanje pogodb med posameznimi delodajalci in zaposlenimi delavci, seveda v okviru kolektivnih pogodb, sklenjenih za določeno stroko med OSS in obrtno zbornico.

Komisija naj bi proučila z delavci in obrtniki medsebojne obveznosti in izvedla sklenitev pogodb, kar bi vplivalo na kakovost pogodb, še bolj pa bi vplivalo na njihovo pravilnost in v skladnosti z izvajanjem.

KAJ BODO VSEBOVALE KOLEKTIVNE POGOBE?
V prvi vrsti je predvideno, da bodo zajemale določila zakona o delovnih razmerjih v zvezi s sklenitvijo delovnega raz-

merja, delovni čas, nadomestila odmore, počitek, dopuste in podobno. Razen tega pa bodo pogodbe določale tudi osebne dohodke, ki bodo v začetku določeni v minimalnih zneskih, kar pomeni, da nižji ne bodo smeli biti v nobenem primeru.

Naloga občinskih komisij pa bo, da v dogovoru določijo, v kolikšni ali pa enakih zneskih bodo osebni dohodki v posameznih delovnih pogodbah.

Po sedanjih rezultatih se bodo gibal novi pogodbni osebni dohodki v zasebnem sektorju, se niso pričeli določati novi pogodbni osebni dohodki v zasebnem obli.

Sklepanje kolektivnih pogodb predstavlja posebno in odgovorno nalogo za odgovorne čil-

ritelje v občini. S tem, da bodo sklenjene, pa bo delo opravljeno le v začetku. Osnovna naloga bo spremljanje uveljavljanja in realiziranja pogodb v praksi. Doslej niso bili redki primeri, ko se kolektivne pogodbe niso uporabljale. Velikokrat se niso upoštevala določila o odmorih, dopustih, varstvu pri delu — tudi plačevanje delavcev je hodilo mimo sklenjenih pogodb in podobno.

Osnovne sindikalne organizacije in sindikalni sveti so v prvi vrsti poklicani, da neposredno skrbje za dosledno izvajanje naše delovne zakonodaje in za zaščito delavca v zasebnem sektorju obrti.

Organizirani odmori pri delu prispevajo k večji storilnosti

Zelo zmotno je mnenje, da je produkcija v kakšni tovarni, premno sorazmerna s številom opravljenih delovnih ur. Vsi, ki se količaja resno ukvarjajo z organizacijo dela, vedo, da je storilnost med delovnim časom različna.

Zmogljivost človeškega organizma je precej omejena, in to zaradi zmogljivosti srca, ki utegne v določenem času dostaviti s krvjo mišicam le omejene količine hrane in kisika, ki se spreminja v delo, in po drugi strani odplavlja le omejeno količino presnovnih tvarin, posebej mlečne kisline, ki povzroča v mišicah in splošno v telesu občutek utrujenosti. Razen srca pa je odvisna naša storilnost še od zmogljivosti pljuč, ožilja, in jedric, in ne nazadnje od živ-

nega sistema, ki koordinira in uravnava skladnost gibov pri delu.

Ker so oddih pri delu dujno potrebni, je seveda bolj pravilno, zdravo in ekonomično, da jih organiziramo ob pravem času, kot pa da si jih delavci jemljejo skrivaj in jih z nepotrebnimi opravki zamaskirajo.

Po organiziranem odmoru ima delavec občutek, da ga zaradi počivanja nihče ne bo gredo gledal, in se popolnoma sprosti. Se želi je, da se ob odhodu udobno usede ali zlekne v naslonjač, da spremeni svoje okolje, pokadi cigareto, če je kajenja vajen, ali kaj malega prigrizne ali popije in v tem času opravi vsaj fiziološke potrebe.

V tehnično visoko razvitih državah že dolgo preprečujejo utrujenost in naveličanost pri delu z organiziranimi odmori. Z njimi dvigajo storilnost pri delu ter obenem skrbijo za zdravje delavca.

Organizacija dela pri nas na splošno še ni posebno na višini in v večini tovarni niti ne vedo, kakšna je storilnost v posameznih delovnih urah na raznih delovnih mestih. Posebno nižji nadzorni kader v podjetjih nima o fiziologiji dela niti osnovnega znanja. Predelavci, mojstri, včasih pa tudi obratovodja presojajo pridnost delavca bolj po tem, ali se stalno giblje, in tako ustvarja videz, da dela, kot pa po tem, kako izpolnjuje dnevno normo.

Delavci gledajo v pretežni večini z velikim odobravanjem na uvajanje odmorov pri delu in se jih radi poslužujejo. Prav z uvajanjem odmorov se dviga razpoloženje med delavci, povečuje veselje do dela in predvsem zboljšuje konstruktiven odnos delavca do uprave podjetja in novega družbenega reda. Dobe se sicer redki delavci, ki se boje, da bodo zaradi odmorov pri delu težje presegali normo, ali da bodo pri akordnem delu manj zaslužili, vendar se bodo tudi ti kmalu prepričali, da res drži pravilo, da organizirani odmori dvigajo storilnost pri delu.

Za odločanje je potrebno zbrano in tehtno obdelano ter pripravljeno gradivo o nastalih gospodarskih vprašanjih, terja pa tudi tekoče obveščanje kolektiva o najvažnejših poslovnih dogodkih. Torej je vodenje tudi pogoj, da organi upravljanja lahko dobro poznajo stanje gospodarske organizacije, da morejo po presoji vseh čimteljev in razlogov najti najprimernejšo odločitev.

Vsekakor so še drugi vzroki, ki so vplivali na nezdruževanje pravice v nekaterih kolektivih, ki so zaostrovali medsebojne odnose. Krive so vsekakor tudi razne osebne težnje, ki morajo biti delavskemu samoupravljanju tuje.

Potrebno bi bilo nadalje več strokovnega in političnega izobraževanja za odpravo primitivnih in zgrešenih mnenj. Končno bi še omenili, da so trenja tudi izraz podcenjevanja,

POSLOVNI POGOVOR ALI KAJ DRUGEGA

NAŠI CEMENTARNARJI SO NASTOPILI V BEOČINU

Beočinska tovarna cementa je praznovala v času od 12. do 18. oktobra tega leta 120-letnico svojega obstoja. Tovarno je zgradil madžarski kapital, ki je vse do osvoboditve v glavnem obvladoval vso industrijo Vojvodine in je tudi po prvi svetovni vojni, ko so bili ti kraji priključeni Jugoslaviji, izžemal skupno z velikosrbsko buržoazijo delovno ljudstvo v teh krajih po mili volji. Po osvoboditvi je naša skupnost investirala v tovarno cementa v Beočinu milijardne vsote za rekonstrukcijo tovarne, tako da daje ta letno že okrog 300 tisoč ton cementa na naš trg. Predvideno pa je, da bodo beočinsko tovarno še razširili, da bo lahko dajala pol milijona ton cementa letno.

Beočin leži 15 kilometrov zahodno od Novega Sada ob Donavi in ima tovarna glavno razkladalno rampo na sami Donavi, od koder po vlačicah razpošilja cement v notranjost države, predvsem v Beograd in Madžarsko.

Proslave 120-letnice so se udeležili vsi kolektivni cementarni v državi po svojih zastopnikih ter so poslali na to praznovanje tudi svoje kulturne in fizikulture ekipe. Trboveljsko cementarno je na tem slavnostnem praznovanju skupina Slobode-Zasavje iz Trbovelj, v katerega društvo so vključeni trboveljski cementarni. Nogometaši so odigrali tekmo z moštvo beočinske cementarne, ki igra v podzemni ligi Vojvodine in izgubili s 6 : 0. Dramska skupina Slobode-Zasavje pa je uprizorila v Beočinu Fedorovo »Matur« z velikim uspehom, le žal, da večina gledalcev navzile predhodnemu tolmačenju dela v celoti ni razumela. Ta uprizoritev je bila ena izmed najboljših, kar jih je v zadnjih letih dramski odsek Slobode-Zasavje postavil na oder.

GRUPA ČLANOV KOLEKTIVA CEMENTARNE TRBOVELJSKE NA OBISKU V BEOČINU. SLIKANA PRED VHODOM V TOVARNO CEMENTA V BEOČINU

Dobro vodenje podjetij — pogoj za uspešno delavsko samoupravljanje

Podcenjevanje delavskega samoupravljanja ovira delovno storilnost

Da se lotimo nekaterih kritičnih problemov s področja delavskega samoupravljanja, so nam služile kot povod neprijetne in nezdružive razprave na sestankih nekaterih kolektivov,

ki zagotavlja izvršitev tistega, o čemer odloči delovni kolektiv kot nosilec upravljanja neposredno ali po svojih organih.

Brez organiziranega, vestno,

cijs, za redno delovanje organizacij nov gospodarske organizacije in za urejenost medsebojnih odnosov so pravila podjetja, ki pa so več ali manj arhivski predmet.

POGLED NA LEPO UREJENO ŠPORTNO IGRIŠČE TRBOVELJSKE GIMNAZIJE

kot na primer: Avto-prevoznitvo, Silkarstvo-pleskarstvo ter ugotovljene nerednosti v trgovini.

Nedvomno, da v pravilnem delovanju organov delavskega samoupravljanja igrajo posebno vlogo odnosi med funkcijami v sistemu samoupravljanja. V sistemu delavskega samoupravljanja zajema delovni kolektiv kot neposredni upravljalci več tri področja, tako da med njimi ni nasprotij, kot so na primer v upravljanju kapitalističnih podjetij. Ta področja so: upravljanje, vodenje in izvrševanje, ki kot neogibna podglavnina notranja delitev funkcij omogoča delovnemu kolektivu dobro in smotno gospodarjenje.

Ce na kratko označimo, kako se odraža izvajanje navedenih treh področij oziroma funkcij, potem ugotovljamo, da predstavlja upravljanje za proizvajalce neposredno dolžnost, da samostojno odločajo o svojem delu s tem, da v okviru družbenih planov in zakonitih predpisov ter na temelju družbene lastnine uveljavljajo svojo voljo in s svojimi odločitvami uravnavajo svoje delo.

Vodenje podjetja pripada po položaju oziroma funkciji direktorja. Če zajema upravljanje področje, kjer je mogoča in potrebna demokracija v odločanju pri postavljanju nalog, pa vodenje zajema področje, kjer je potrebna trdna disciplina.

in strokovno vodenega izvrševanja delavskega samoupravljanja ni uspešno. Izvrševanje sklepa, ki ga je sprejel organ samoupravljanja, mora nekdo organizirati in voditi njegovo izvrševanje. Ta naloga vodi v funkcijo vodenja podjetja in je delovno področje direktorja.

Izvrševanje, to je delo v delovnem procesu na delovnih mestih, je v bistvu izvrševanje lastnih odločitev, lastne volje. Na delovnih krajih v delovnem procesu delajo delavci in uslužbenci — izvrševalci pod vodstvom direktorja, ki so hkrati vsi skupaj nosilci upravljanja, torej upravljalci.

Ali so razlogi za trenja med organi upravljanja in organi vodenja? Mislimo, da zanje ni objektivnih vzrokov, za kar služita kot primer kolektiva Avto-prevoznitva in Silkarstva — pleskarstva v Trboveljah. Nesporazume v glavnem povzročata pomanjkljiva organizacija brez zadostno opredeljenih pristojnosti.

Osnovna podlaga in sredstvo za red v gospodarski organizaciji

Tudi dosledno vodenje je pogoj za uspešno delavsko samoupravo. Sam potek delovnega procesa pa ne prenese nobene demokracije.

Za odločanje je potrebno zbrano in tehtno obdelano ter pripravljeno gradivo o nastalih gospodarskih vprašanjih, terja pa tudi tekoče obveščanje kolektiva o najvažnejših poslovnih dogodkih. Torej je vodenje tudi pogoj, da organi upravljanja lahko dobro poznajo stanje gospodarske organizacije, da morejo po presoji vseh čimteljev in razlogov najti najprimernejšo odločitev.

Vsekakor so še drugi vzroki, ki so vplivali na nezdruževanje pravice v nekaterih kolektivih, ki so zaostrovali medsebojne odnose. Krive so vsekakor tudi razne osebne težnje, ki morajo biti delavskemu samoupravljanju tuje.

Potrebno bi bilo nadalje več strokovnega in političnega izobraževanja za odpravo primitivnih in zgrešenih mnenj.

Končno bi še omenili, da so trenja tudi izraz podcenjevanja,

Aktivistova žena

(VSAKRŠNA PODOBNOST S KATEROKOLI OSEBO V TEM SESTAVKU JE ZGOLJ SLUČAJNA)

Obljubil ji je, da jo bo zagotovo čakal ob trideseti na osem. Kot vedno, ji je tudi tokrat razložil, da sestane ne bo dolga, da gre samo za neka načelna vprašanja. Potem jo je še prosil, naj kupi kino vstopnice za zadnjo vrsto, ker ga bolijo oči, menda zato, ker na sejah toliko kadajo, da že težko razločujejo drug drugega.

Sprehajala se je sem ter tja in vsako minuto pogledala na uro. Zdal bi se moral priti. Sicer ve, da so seje ob zaključku navadno najbolj živahne, toda rekel je, da bo zanesljivo prišel, pa čeprav bi moral utiti. Ona tudi ve, da se na vsaki seji takole pred koncem vzdigne še kak tovariš, ki razlaga važnost tega ali onega sklepa in da se usede šele takrat, ko čuti na sebi desetine strupenih pogledov, ki se zlivajo v eno samo prošnjo ali zahtevo: tak nehaš že! Prihrani to za prihodnjico!

Večji kazalec na njeni uri je bil tik pred vrhom. Zazela je delati večje korake. V čakalnici kinematografa je poslednjič zavznilo. Se enkrat je stopila ven in skušala v medli čestni razsvetljavi ujeti njegov obraz. Ko je bilo deset minut čez osmo, je sedla na svoj sedež. V kinu je sedela kot na trnu. Pravkar je bil tehnik mimo. On nima rad tehnikov, preveč vsakdanji so mu. Najraje gleda kavbojce. Pravi, da se tedaj razvedri in da pozabi na seje in sestanke.

Na platnu je bilo že osem mrtvih, morda se je za kakšnega učitelja, ker so jih streljali kar na debelo. Splah ni vedela, za katerega »junaka« bi navijala. Po njej je šel tretji: kaj, če bo morala sama domov; po čisti, pust, nerazsvetljeni cesti. Tako prijetno ji je, če se ga lahko oklene, on pa ji pripoveduje, da film načelno ni bil slab, da pa mu škodi skomercializiranost, in bi ga zato moral programski svet pri kinematografu načelno odkloniti, ker kvarno vpliva na mladino in drami v njej nezdruževanje, naši družbi škodljive nagone. On je govoril, govoril, ona pa ga niti ni poslušala, marveč samo kimala. Govoril je še tedaj, ko je zaman skušal najti luknjo ključavnice prednjih vrat, ter je ona požgala polovico škatlice vžgalice in si pri tem opekla vseh deset prstov. Ko sta se le srečno prebila v kuhinjo, sta upotila, da spet ni električne ga toka in je on zaman iskal svečo, zraven pa ji dopovedoval, da pač obnavljajo električno omrežje, kar bo trajalo tri leta. Da pa je obnova, načelno vzeto, zelo pomembna stvar, ker bo pač kasneje enkrat za vselej dovolj toka.

Začuden je vstala. V dvorani je že gorela luč. Toliko je premisljevala, da se ni niti mogla spomniti, ali je »banda« dobila, kar ji je šlo, in ali sta se junak in ona »vzela«, — sicer pa si lahko še zunaj ogleda slike. Misli so ji ušle spet na njegovo sestane. Kajpak se je ta nekoliko zavlekel. V njej je zavrelo: le naj počaka, doma se bosta že pomnila!

Cakala ga je do enajstih. Naposled je prišel. Ze je hotela odpreti usta, toda ko je videla, da je močno zdelan, se ji je zasmilil. Kaj hoče: toliko je bilo vprašanj, da sestanka niso mogli zaključiti. Legla sta ob dimajstih z njegovo obljubo, da bo naslednji dan za gotovo popoldne doma, da ji pripravi drva.

Ko je drugi dan pojužnil, je šel v dvorano. Četudi je imela v kuhinji polne roke dela, je šla z njim. Saj sta tako malokdaj skupaj. Kar spet ji je zlagala polena v skladovnico. Vmes mu je pripovedovala vsebino filma. Nenadoma pa je zapil sekuro v tla. Ona je vzdignila obraz in ga pozorno pogledala. Spomnil se je, da mora na sejo, na tisto sejo, na kateri bodo obravnavali preskrbo s krompirjem. Včera so se dogovorili za poseben sestaneček. V njej je vzklopel kri. Zaman mu je dopovedovala, da imata polno klet krompirja in jabolk, celo zelje, in da ga je morala sama vskladiščiti, ker je bil on na seji. On pa ni odnehal. Da mora biti na tej seji, da ne gre samo za načelno vprašanje, pač pa za dejansko preskrbo s krompirjem. In da on ni tak, da bi gledal samo nase, marveč predvsem na druge. Mnogi se nimajo krompirja. Situacija pa ne trpi odlaganja. Se, ko ji je obljudil, da jo bo v nedeljo peljal na zabavo, je odnehal in sama prišla za sekuro.

Oblekla je svojo najlepšo obleko. Prejšnji dan je zanj kupila novo

kravato in srajčne gumbce. Saj ni, da bi šel človek na zabavo brez nove kravate. In novih srajčnih gumbcev. Sicer je on godrnjal, da načelno ne mara modernih kravate, namreč takih, ki so spodaj ravne, toda to pot je obveljala njena. Dogovorila sta se, da bosta plesala vse pleske, tudi moderne, čeprav je on načelno proti tistemu »zvižanju«.

Prisedla sta k znanec. Po prvih plesih je ona rdelo kot mak sredi polja. Zdelo se ji je, da je ves svet njen. Cel večer, pozno v noč plesati, to ni kar si bodi. Toda ko je orkester spet zaigral, in je ona vstala, je on obsedel. S sosedom sta že stikala glavi in se živahno pomenkovala. Dregnila ga je ob komolec, toda on se ni zmenil zanjo. Nejevoljno je sedla. Sicer pa en ples lahko izpusti. Bo potem bolj spočita.

Potem so k njihovi mizi začeli prihajati drugi od sosednjih miz. Ker ni bilo prostora, so vstali in stopili v krog. Nenadoma je bil to cel sestaneček, sicer brez dnevnega reda, zato pa tembolj živahen in o različnih vprašanjih, celo optrebi »hitrejšega ujanja zabave«, seveda zdrave, napredne zabave med ljudi. Bila je več ko togotna. Zaman ga je dregala, zaman mu ponujala poln kozarec. On se je tako razvedel, da so ljudje začudeno gledali. Se, ko je odločno oblekla plašč in ko je bila ura že ena čez polnoč, jo je spet poprosil za ples in se ježil na vražji čas, ki tako naglo beži. Toda ona ni hotela. Hleplela je po domu, da bi mu jih lahko »povedala«...

Strojna tovarna Trbovlje

DELAJSKI SVET JE SPREJEL PROGRAM IZOBRAŽEVANJA KADROV ZA LETO 1959

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta v STT so mimo drugih vprašanj obravnavali sprejeti program izobraževanja kadrov za leto 1959, preko katerega bodo črpali od-

stopljeni del prispevka za gospodarske kadre v znesku 2 milijona 442.000 din oz. 40 odstotkov planiranega prispevka za letošnje leto.

V letu 1959 se predvideva, da bo šlo skozi razne tečaje, in šole 221 članov kolektiva, od tega 28 na zunanjih tečajih, ostalih 193 pa se bo šolalo v šolah in tečajih doma.

V program so predvideni v Trbovljah tečaji za pridobitev tehnične izobrazbe, za VK ključavničarje in strugarje, za higijenski minimum, za VK šoferje, za administrativno osebe ter seminarja za organizacijo obratnega knjigovodstva in za TSS, delavski strojni oddelek.

Na zunanje tečaje pa nameravajo v prvi vrsti poslati varilce in tovarnike, ki se bodo seznanili z racionalno organizacijo knjigovodstva, z uvedbo obračuna po ekonomski enoti itd.

Določeni del prispevka pa je DS namenil tudi za delo Delavske univerze v občini.

Še bliže stimulaciji

Ni dvoma, da so zasavski rudniki letos z izdelovanjem novih tarifnih pravilnikov še bolj izpopolnili že tradicionalno nagrajevanje po učinku z najrazličnejšimi dopolnitvami, ki so se zdaj izkazale zelo koristne. Toda vsakodnevna praksa je pokazala, da bi bilo napak, če bi oslajamo pri tem načinu nagrajevanja, ki v glavnem stimulirajo delavce samo za doseganje večjega fizičnega učinka oziroma fizičnega obsega proizvodnje. Ni pa to nagrajevanje vsebovalo instrumentov, ki bi vplivali tudi na višino proizvodnih stroškov. Zato je nedavno posvetovanje rudnikov oziroma njihovih predstavnikov v Trbovljah, ki ga je organiziral republikanski odbor sindikatov rudarjev, metalurgov in kemičnih delavcev, postal prva tribuna v iskanju še stimulativnejšega nagrajevanja, ki bi upoštevalo že zgoraj navedene elemente. Znano je, da je temu posvetovanju, na katerem so določili praktične začetke in iska-

nja poti, za stimulativnejše nagrajevanje, sledilo še drugo posvetovanje, to pot v Laškem, kjer so praktičneje obravnavali uvedbo novega načina nagrajevanja.

Ena izmed zelo važnih ugotovitev na posvetu v Laškem je bila, da je nagrajevanje po enoti proizvoda, pri katerem so za službi delavcev odvisni ne samo od povečanja fizičnega obsega proizvodnje, ampak tudi od višine proizvodnih stroškov; možni tudi v naših rudnikih.

Kajpak bo terjalo to delo nemalo naporov in priprav. Predvsem bodo potrebne nekatere organizacijske spremembe. Treba bo ustanoviti tako imenovane ekonomske enote, v katerih bo moč zasledovati in evidentirati gibanje proizvodnje, nadležnosti stroškov, število zaposlenih, število proizvedenih ur, kar je pač potrebno za osnovo za ugotavljanje ekonomskega uspeha posamezne enote. Bržčas bodo vzeli za izhodiščno gradivo

okrog priprav za to nagrajevanje podatke o proizvodnji, stroških in drugo, ki jih bodo dobili v letošnjem triletnem letu, ni pa dvoma, da bo to delo terjalo nemalo prizadevanj in tudi političnega pojasnjevanja takrat, ko bo gradivo zbrano oziroma pripravljeno.

Sam pa sidiijo še druga vprašanja, kot na primer pogoji dela, ki so v rudarstvu sila specifični. Poseben problem pri uvajanju nagrajevanja po enoti proizvoda je tudi obravnavanje zunanjih in notranjih investicij, nadalje tako imenovani »varovalni faktor« in podobno. Ob vsem tem se bodo morali delavski sveti, ko bodo obravnavali prvo pripravljeno gradivo, do-

bro pomeniti in zelo skrbno ravnati. Predvideno je, da bi rudniki do konca leta pripravili vse potrebno gradivo kot tudi organizacijske spremembe, ki so potrebne za uvajanje celovitejšega nagrajevanja. Ni pa dvoma, da bo uvedba takega načina nagrajevanja velik prispevek k stimulativnejši obliki plačevanja. Velika naloga sindikalnih organizacij bo raztolmačiti kolektivom vse prednosti takega nagrajevanja, da se ne bi pripetilo, da bi bili delavci nepoučeni ali slabo seznanjeni o vsem, kar zadeva uvajanje takega nagrajevanja. Zatorej velja, oziroma bo veljalo posvetiti tem pripravam vso potrebno pozornost.

DPD »SVOBODA« TRBOVLJE II

vabi vse svoje člane in prijatelje društva na svoj
REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki bo v soboto, 24. oktobra ob 17. uri (ob petih popoldne) v dvorani doma Svobode Trbovlje II.

Po običnem zboru bomo predvajali za vse udeležence občnega zbora film »Cabirijne noči«.

Vijudno vabljeni!

ODBOR.

Z OBČNEGA ZBORA DPD »SVOBODE« V ZAGORJU

Jasni smotri

V Zagorju je bil v torek občni zbor delavsko-prosvetnega društva »Svoboda«. Pomen letošnjega občnega zbora je bil v tem, da gre društvo v jesensko in zimsko obdobje z jasno začrtanim programom. Nadalje, da je društvo s pridomo izkoristilo dosedanje izkušnje, ki ji bodo pomagale celotno dejavnost ne le pospešiti, marveč tudi kvaliteto dvigniti. Razveseljivo je, da je to, da predvideva program bodočega dela posebno pozornost vzgoji ljudi. Med ljudmi je čutili, da se zavedajo velikega pomena skrbno pretehtanega programa dela in da začnejo drugače vrednotiti dejavnost delavskega društva. Mimo je čas, ko se je »Svoboda« ukvarjala samo z enostransko dejavnostjo, pozabljajoč na številna druga področja dela.

Posebnost občnega zbora je bila tudi ta, da so skušali ob razložiti, kako si društvo zamišlja kulturno-prosvetno in vzgojno delo, ko bodo odprli nov Delavski dom. Zato je upravniki odbor štel za svojo dolžnost, da pove, kakšni prostori v novem domu čakajo na voljo ljudem. Govorili so tudi o bodočem upravljanju doma, saj ni dvoma, da bo to zahtevalo posebnih prijemov in posebno skrbnega dela. Jasno je, da bo upravljanje zahtevalo široko pozornost vseh družbenopolitičnih činiteljev, saj de-

lavski dom ne bo le zatočišče Svobodarjev, marveč najširših delovnih množic.

In nazadnje se beseda o ta-ko imenovanih novih oblikah dela v ljudskoprosvetnih organizacijah. Razumljivo je, da tudi v Zagorju niso mogli mimo tega. V načrtu dela so predvideli klubi. In sicer: debatni, likovni, literarni, pionijski in dramski klub. Debatni klub je že začel delati po začrtanem programu, ki za prihodnja dva meseca predvideva osem razgovorov z vseh področij družbenega življenja. Svoboda računa, da bodo Zagorjani kmalu spoznali koristnost takih sproščenih oblik, kjer bodo našli poleg strogo organiziranih oblik dela tudi razvedrilo in zabavo. Za zdaj so edina ovira za razmah klubov prostori. Toda z gotovostjo lahko računamo, da otvoritev doma le ni tako daleč in da bo aom gostoljubno nudil stroho tudi klubskemu načinu dela.

NENAVADEN APETIT

Dragan Lenart iz Duge Rese pri Karlovcu ima nenavaden tek. Za stavo je pojele v neki restavraciji 13 kompletnih večerij, potem pa je odšel domov na »večerje«. Ob drugi priliki je pojedel dva kilograma suhe slanine in dva kilograma kruha. Za zajtrk je pojedel salamo, težko dva in pol kilograma. Do sedaj ta mož še nima tekmeča.

tvoj mož in dober oče njegovi Olgici. To sem mu obljubil, da sem mu izpolnil poslednjo željo, ker sva si bila tako dobro in zvesta tovariša. Vem pa, da je to njegovo naročilo popolnoma nemogoče izpolniti. Težko sem ti to povedal, pa moral sem to storiti.

»Nemogoče izpolniti? Ali mi ne moreš odpustiti, Izidor?« je vzdihnila Olga. »Saj vem, da nisem vredna drugega, kot da me zažreš, ker ti nisem ostala zvesta, ko si odšel k vojakom. Pa misli na to, na nedolžno bitje, ki ga imaš v naročju, da ti ga je izročil v varstvo umirajoči človek. In ti si umirajočemu obljubil izvršiti njegovo naročilo.«

Izidor je bil v dno srca ganjen nad temi besedami ter ji je odgovoril: »Pomisli Olga, da sem jaz brez vsega imetja, zato me ne čaka drugega, kot da grem spet v tovarno, kjer sem bil prej.«

Olga pa je na to odgovorila: »Nimam dolgov na tej domačiji. Kar je moje, naj bo od danes tvoj.«

Zatem se je med njima začel razvijati pogovor, saj sta si imela mnogo povedati.

Mesec pozneje sta bila Olga in Izidor poročena. Njuno ženitno potovanje je bilo obisk Ludovikovskega in Lojzetovega groba. Tudi Olgica sje vzela s seboj, ga je videla, kje počiva njen atek. Grob so prav lepo uredili in nanj položili tri šopke cvetja: Olgica je imela šopek iz belih, Olga iz plavih, Izidor pa rdečih rož. Čeprav je bil Lojzetov grob od tam zelo oddaljen, so ga prav tako uredili in nanj položili šopke. Ko so odhajali od groba, se je Olgica vedno držala Izidra. On pa jo je nesel veseskozi do železniške postaje, od koder so se odpeljali proti domu.

Za Olga se je začelo novo življenje. Izidor se je z vso vnemo zavzel za gospodarstvo in neustrašno delal, da ni bilo nikjer nikakega zastajanja in se je kaj kmalu poznal viden napredek. Ni pa dopustil, da bi se Olga ubijala s kakšnim teškim delom. Njej je dejal, naj vodi samo gospodinjstvo, vse drugo pa naj prepuusti njemu.

Olga pa je zmeraj hodila s svojim drugim atekom, ki ga je imela tako rada, da bi gotovo od žalosti umrla, če bi ga zgubila. (Konec)

Kaj je novega v Zagorju?

Posvet o urbanističnem načrtu. — Nedavno je bil v občinskem ljudskem odboru v Zagorju posvet o bodoči urbanistični ureditvi Zagorja. Udeležili so se ga vsi člani sveta za urbanizem pri občinskem ljudskem odboru, predstavniki političnega in gospodarskega življenja kakor tudi arhitekt Gaspari. Razpravljali so o številnih in perečih vprašanjih urbanistične ureditve ožjega in širšega področja Zagorja.

Seja občinskega ljudskega odbora. — V petek je bila v Zagorju seja občinskega ljudskega odbora, ki je obravnavala na ločenih sejah odvzem in dodelitev nacionaliziranih zemljišč za gradnjo družbenemu sektorju in posameznim graditeljem, sklenitev kupnih pogodb za odkup zemljišč, odklop obveznem odlaganju in odvzoru smeti ter odpadkov in uporabi javnih odlagališč, medtem ko je občinski zbor obravnaval nadomestne volitve v XIII. volilni enoti in dopolnitve pravilnika o plačah obratne ambulante rudnika Zagorje v Kisovcu. Na skupni seji so poslušali in obravnavali poročilo o delu sveta za zdravstvo in sveta za stanovanske zadeve. — O seji bomo še poročali.

Letni oder v Zagorju so podrli. — Pred kratkim je vzel slovo lesen letni oder na telovadščici TVD »Partizan«. Na odru, ki ga je zgradil rudnik, so se po vojni zvrstile številne prireditve, navadno v okviru kulturno-prosvetnih festivalov, ki so jih organizirali v počastitev občinskih in rudarskih praznovanj. Na tem odru pa so Zagorjani imeli priliko spoznati številne osrednje slovenske kulturne institucije, predvsem gledališnike iz Ljubljane. TVD »Partizan« namerava zdaj letno igrišče popolnoma preurediti, da bi imel več možnosti za razširitev telesne vzgoje.

Tolmačenje zakona o rudarstvu. — Zakon o rudarstvu je vzbudil, razumljivo, med vsemi delovnimi kolektivi zasavskih premogovnikov nemajhno zanimanje, saj ureja številna važna in odprta vprašanja rudarjenja kakor tudi rudarskega poklica. Doslej so pri zagorskem rudniku seznanili z določili tega zakona nadzorniško in vodstveno osebje, v prihodnjih dneh pa nameravajo napraviti

izvleček iz zakona, ki bo vseboval najvažnejše določbe, ki jih mora vedeti vsak rudar. Te izvlečke bodo dobili vsi rudarji, sindikalna organizacija pa namerava prirediti široko posvetovanje in tolmačenje tega važnega zakona.

Se vedno malo sredstev na skladu za telesnovzgojne namene. — Četudi je minilo že več mesecev, odkar se je v zagorski občini začela akcija za zbiranje sredstev za gradnjo telesnovzgojnih objektov, se je doslej nabralo malo sredstev. Štab, ki vodi to akcijo, je sestavil podroben načrt za zbiranje denarja, vendar so nekateri posamezniki, kot društva, nekoliko zanemarila zbiranje sredstev. Videti je, da bi Zagorjani globlje posegli v žep, če bi jim tisti, ki so bili določeni za izvedbo akcije, bolj prikazovali važnost nadaljnje utrjevanja telesne kulture v občini. Občani še ne vedo, da bodo šla vsa sredstva ali za gradnjo telesnovzgojnih objektov ali pa za nakup vsega potrebnega orodja. Štab ima še vedno na zalogi blokov v vrednosti kakih 400.000 din. Zato je štab mnenja, naj bi vsi tisti, ki imajo še bloke, iste nemudoma začeli razpečevati med ljudi.

Priprave za spominske slovesnosti za dan mrtvih. — Zagorjani so začeli že dni urejati grobove svojih dragih umrlih. Tudi občinski odbor ZB NOV in občinski odbor SZDL sta sklenila storiti vse, da bi bili vsi spomeniki in spominske plošče padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja še pred 1. novembrom urejeni in okrašeni. Kaže, da bodo vse grobove talcev, spomenike in spominske plošče uredili učenci posameznih zagorskih šol.

Popisi stanovanj v zagorski občini. — Občinski ljudski odbor je nedavno imenoval člane popisnih komisij stanovanj. Komisije so že začele z delom. Občani se močno zanimajo za uvedbo bližnjih ekonomskih namenj, vendar je videti, da si nekateri napak tolmačijo doslej znane smernice o uvajanju teh namenj. Zato bo občinski odbor SZDL v kratkem organiziral posvetovanje članstva organizacije SZDL, na katerem bodo govorili o teh stvareh.

v Trbovljah

Most na Vodah je zopet prevozen. Trboveljske šoferje je razveselilo, da je Uprava cest končno popravila most čez Trboveljsko pri vodenski šoli, ki so ga morali zaradi nesreče pred nekaj meseci za motorni promet zapreti.

Cene živil v Trbovljah. — V soboto je bil trboveljski trg razmeroma dobro založen. Kmetje so pri stojnicah postavili sorazmerno visoke cene, zlasti če jih primerjamo z onimi pri trgovskemu podjetju »Vitaminska«. Kvaliteta živil je še kar dobra, tako da so gospodinje kljub visokim cenam blago hitro kupile. Navajamo nekaj cen privatnih prodajalcev na trgu, v oklepaju pa cene pri »Vitaminski«: jajca 28 (25), čebula 60 (45), fižol 100 (60–90), grozdje 80 (60–70), paprika 80 (45), solata 100 (65).

Preskrba z mesom je boljša. — Pri podjetju »Meso« smo izvedeli, da se preskrba z mesom zadnje čase izboljšuje, posebno kar se tiče svinjskega in govejega mesa. Teletine za sedaj, razen za bolnišnico, ni na razpolago. Vsak teden dobijo tudi nekaj pošiljk kuretin, in sicer iz Celja. — Povedali so nam, da je znana perutninska farma v Zalogu ogovorila na vprašanje iz Trbovelj negativno, češ da še ljubljanskih potreb ne more zadovoljiti. — Cene govedine se gibljejo od 300–350 din, cene svinjine pa od 330–350 din.

Novosti iz trboveljske Drogerije. — Trboveljčanke bodo gotovo zanimale novitete, ki jih nudi trboveljska Drogerija te dni. Predvsem so to razne kreme s placento (Placental

biokreme), brezbarvni ruži in pa »mleko mladosti« z želvinim oljem. Za moške odjemalce pa so v zalogi predvsem odlični pitrolon in razne kreme za lase po italijanskim licencam.

Nekaj Colibrijev na razpolago. — Ljubitelje motorizacije bo gotovo zanimalo, da je dobil »Avtomaterial« pošiljko mopedom znamke »Colibri«, pričakuje pa jih še nekaj. Polovico kontingenta bo šlo za tiste, ki so vozila plačali vnaprej, ostali pa bodo na razpolago po ceni 157.000 din. Colibriji so iz serije, ki ima ščitnike za noge in zaganjač in ne pedalo.

Poljska delegacija v Trbovljah. — Pretekli petek se je mudila v Trbovljah 15-članska delegacija Društva rudarskih inženirjev Poljske. — Do obiska je prišlo na podlagi zamenjave med Društvom rudarskih in metalurških inženirjev Slovenije in omenjenim poljskim društvom. Poljska delegacija je obiskala pred tem že vse važnejše rudnike v Jugoslaviji. V Trbovljah si je ena skupina ogledala jamo, druga pa stanovanjske bloke, kulturne institucije in športne naprave v kraju. Poljaki so bili presenečeni nad lepo arhitekturo naših stanovanjskih zgradb, posebno pa še nad Delavskim domom. Pohvalno so se izrazili tudi o ureditvi Blagovnice in Pošte. — Zelo jih je razveselilo tudi topel sprejem in prijaznost gostiteljev, ki so se potrudili, da bi se gostje počutili med nami ravno tako prijetno, kot se je počutila naša delegacija pred mesecem dni na Poljskem.

in Hrastniku

UPAJMO, DA SE BO URESNIČILO. — V Hrastniku je delavski svet Steklarne na zadnjem zasedanju sklenil, da se najame pri občinskem ljudskem odboru kredit za zgraditev treh stanovanj. Poleg stanovanj bodo dogradili dom za godbenike kakor tudi športni dom. Oba domova bodo zgradili s pomočjo celotnega kolektiva. Za gradnjo bodo uporabili material iz starega dela tovarne. Vsi aktivni simpatizerji pa naj s prostovoljnim delom nudijo svoje pomoč, da se oba domova zgradija v korist godbe in športnega društva »Bratstvo«.

KREDIT ZA ELEKTROTEHNIŠKO DELAVNICO. — Že zadnjih smo poročali, da v Hrastniku uspešno deluje Elektrotehniška delavnica. Sedaj je bil odobren kredit v višini 1 milijona dinarjev za razširitev obratovanja v delavnici v oddelku za galvanizacijo in za uvedbo proizvodnje nekaterih predmetov za široko potrošnjo.

NAKUP SKROPILEGA AVTOMOBILA. — Komunalno gospodarstvo v Hrastniku se je odločilo za nakup avtomobila za odvoz fekalij oz. škropljenega avtomobila. Avto bo izdelala tovarna TAM v Mariboru.

ru. Za nakup avtomobila so najeli potreben kredit.

NAJVEČ STEKLA GRE V ZAHODNO NEMČIJO. — Znano je, da Steklarna v Hrastniku precejšen del svoje proizvodnje izvaža v tujino. Po podatkih, ki smo jih dobili, je najmočnejši uvoznik Zahodna Nemčija, kamor je Steklarna že letos izvozila 127 ton stekla, kar predstavlja tretjino vsega izvoza tovarne.

REKONSTRUKCIJA TOVARNE SE NADALJUJE. — Prva etapa rekonstrukcije hrastniške Steklarne je končana. V novo zgrajeni 12,5 tonski banji se že razvija normalna proizvodnja. Prav tako deluje iz starega obrata postavljena 7-tonska banja, na katero je priključen avtomat. Odobrena je tudi druga etapa rekonstrukcije Steklarne v Hrastniku.

OBNOVA ŽELEZNIŠKEGA MOSTU. — Že od spomladanih potekajo na hrastniškem železniškem mostu obnovitvena dela. Kljub obnavljanju pa se promet po mostu razvija naprej. Če ne bo kakšnih posebnih zaprek, računajo, da bo most dokončan do Novega leta.

V STARI JUGOSLAVIJI JE OBSTAJAL IN DELOVAL NA KLEKU TAMBURAŠKI DEKLJSKI ZBOR, KI GA JE VODILA NARODNI HEROJ TONČKA ČEČEVA (NA SREDINI S KRIZCEM OZNACENA JE TONČKA ČEČEVA). MARSKOMU SO DANES TA DEKLETA LAHKO ZA VZGLED.

NOVO PROSVETNO DRUŠTVO V OBČINI TRBOVLJE

Na občnem zboru prosvetnega društva »Tončka Čeč« na Kleku nad Trbovljami, ki je bil v soboto 10. oktobra t.l. ob zadovoljivi udeležbi članov, so na predlog članov s Partizanskega vrha sprejeli sklep, da se dotedanja sekcija tega društva osamosvoji in ustanovi novo društvo na Partizanskem vrhu, ki bo imelo svoje prostore v tamkajšnji šoli. Predlagatelji so podprli svoj predlog s tem, da bodo lahko v svojem društvu razširili obseg delovanja in samostojno ukrepali v vseh kulturnih in društveno-finančnih vprašanjih. Inicijativno mladih kulturnih delavcev s Partizanskega vrha so na občnem zboru soglasno pozdravili.

Na občnem zboru prosvetnega društva na Kleku so med drugim sklenili, da bodo uvedli redna predavanja o aktualnih vprašanjih, predvsem o kmetijstvu, zdravstvu, elektriki itd.

Obvezali so se, da bodo pridobili 10 novih naročnikov za Prešernovo družbo in dnevno časopisje, nakupili 50 novih knjig za svojo knjižnico predvsem pa nameravajo v teku nove sezone kupiti televizor. V zvezi z nakupom televizorja so govorili tudi v ustanovitvi kluba. V načrtu dela so predvideli tudi polizitve dela dramske sekcije v društvu.

Izvolili so nov odbor s tov. Andrejem Fortejem na čelu ter tričlansko izobraževalno komisijo. Občni zbor je pozdravil predsednika Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Trbovlje tov. Dominik Kužnik ter zastopnik Svobode-Center iz Trbovlj.

Po občnem zboru je — kakor smo že poročali v prejšnji številki — dramska sekcija Svobode-Center uprizorila tridejansko »Vohunke 907« v splošno zadovoljstvo domačinov.

k. m.

Avgust Fabiančič

Naročilo

Konec maja 1945 se je Izidor po petih letih odsotnosti vrnil na svoj dom. V času okupacije sta mu umrla oče in mati, dva brata sta padla v partizanih, drugi bratje in sestre pa so bili na raznih mestih. Domačijca je bila prazna, podobna razvalini. Vendar se je nekaj dni začel na svojem domu ter premišljeval, kaj naj sedaj stori. Kako naj izvrši naročilo, ki mu ga je dal umirajoči Ludovik? Saj na to, da bi se poročil z Olgo, niti misliti ni. Ludoviku je obljubil le v toliko, da se bo poročil, da ga ni razžalostil v poslednjih trenutkih življenja. Vendar se je čutil dolžnega obiskati Olgo, ker je bil edini, ki je bil z njenim možem do smrti skupaj, ker je edini, ki ve za Ludovikov grob.

Z nekakšno tesnobo v srcu se je napotil k Olgi. Našel jo je doma. Občlena je bila v temno obleko, s črno ruto na glavi. Cvet njenih lic je ovelin in na čelu so se ji zarezale ostre tanke brazde. Ko je vstopil, se je Olga nekako prestrašila. Olgica se je stisnila k mami in radovedno pogledovala enkrat prišleca, enkrat mamico. Izidor je bil kakor okamenel. Vse tisto lepo, kako je nameraval z Olgo govoriti, mu je zmrgnilo na jeziku. Mala Olgica pa je vprašala mamico: »Kdo je pa ta stitč?«

Medtem se je Izidor toliko opogumil, da je vzdignil Olgico v svoje naročje, jo stisnil k sebi in poljubil. Olgica se ga ni bala. Privila se je k njemu in ga s svojimi drobnimi ročicami pobožala po licih. »Moj atek, moj atek,« je Olgica ponavljala in ga božala. Izidorju so se oči orosile, Olga si je zakrila obraz z rokami, prsi pa so se ji vzdigovale od vznemirjenja in iznenadenja. Izidor je še enkrat poljubil otoka, nato pa ga položil materi v naročje, ki je bila nad vsem presenečena.

Zopet nekaj trenutkov molka, tistega mučnega molka, ko čustva in besede tiščejo kakor plaz ob hudourniku, da zdrvi z gore v dolino, pa

se vendar še ne more odtrgati od tam, kjer je nastal. Sele čez nekaj trenutkov je Olga povzela besedo: »Vendar si se po tolikem času vrnil še živ. Oh, kako mi je to dragol! Jaz pa sem ostala sama in zapuščena. Edino tale Olgica mi bo še ostala za spomin.«

Olga pa je stegovala svoje ročice proti Izidorju in vzklikala: »Atek, atek!«

Olga pa je na to rekla: »Vedno sem otroku pripovedovala, da bo prišel atek, ki jo bo objemal in poljubil, sedaj pa misli, da je res prišel.«

Izidorju je srce nemirno utripalo. Spomnil se je na obljubo, ki jo je dal umirajočemu Ludoviku. O tem je hotel z Olgo govoriti, pa ni mogel najti pravih besed, da bi začel. V njegovi duši se je bila silna borba. Olgica pa je vedno vzklikala: »Atek, atek!« Zopet jo je vzel v naročje in jo poljubil. Olgica je objela Izidorja in se privila k njemu, kakor da ve, da je njen umirajoči atek naročil, naj bo en sedaj njen oče.

Izidor je sedaj z otrokom v naročju stopil bliže k Olgi ter spregovoril: »Olga! Tvojemu umirajočemu Ludoviku sem dal neko obljubo ravno v poslednjih trenutkih pred njegovo smrtjo. To obljubo sem mu dal zato, ker je rekel, da bo njegova smrt lažja, če mu obljubim, kar mi naroča. Nisem mogel v tistem trenutku prav premisliti, kaj sem obljubil. Videl sem, da umira, pa sem mu hotel olajšati njegove poslednje trenutke, ker je tako želel. On mi je dal neko naročilo, ki ga jaz ne bom mogel izpolniti, niti ne morem tega izreči.«

»Kakšno naročilo ti je dal?« ga je Olga s strahom vprašala.

Zdrnil se je, Olgica pa je mirno počivala v njegovem naročju. Čez nekaj časa je Izidor nadaljeval: »Silno težko ti to povem, vendar ti moram povedati, kako je. Naročil mi je in prosil me je, naj postanem jaz

REZERVIROANO ZA ŠPORT

III. LAHKOATLETSKO PRVENSTVO ZASAVJA V TRBOVLJAH

Preteklo nedeljo je bilo na stadionu SSD "Rudarja" v Trbovljah tretje lahkoatletsko prvenstvo zasavskih krajev, skupno in za posamezne. Tekmovanja so se udeležilo okrog 140 tekmovalcev, in to iz Brezice, Ljubljane, Zagorja in Trbovlj. Lahko rečemo, da je bila udeležba še kar zadovoljiva, toda če upoštevamo samo namen tega tradicionalnega tekmovanja v Zasavju, pa lahko ugotovimo, da število nastopajočih nikakor ni primerno. Poznamo je dejstvo, da atletika v Zasavju po vojni ni dosegla zaletenega razvoja, in to nam je potrdilo tudi tretje zasavsko prvenstvo. To bi vsakogar moralo biti največja športna manifestacija v Zasavju, kjer naj bi pokazali svoje sodelovanje tako v močnejši kot v kvalitetni tuzi, ostali kraji v Zasavju. Če, da partizanska društva, šole in športna društva se niso povsem dotela telesno vzgojnega smisla te vrste športa.

Gledalcev je bilo okrog 300. Organizacija tekmovanja je bila dobra in ugodni vremenski pogoji so pripomogli tekmovalcem, da so le-ti dosegli nekaj dobrih rezultatov. Razveseljivo je dejstvo, da je na tem atletskem tekmovanju nastopilo tudi preko 60 rudarjev, pionirjev in pionirki.

REZULTATI:
MOSKI: Tek 100 m Samec (Prešernica) 11,2; Namestnik (Ljubljana) 11,3; Vrtičnik (L) 11,7; tek 200 m Zibire (R) 46,1; Vrtičnik (L) 49,2; Zeleznik (L) 41,2; tek

NOGOMET NAPREJ ALI NAZAJ?
Tako se sprašujejo nogometaši in ljubitelji te športne discipline, ki sodelujejo in opazujejo potek jesenskega prvenstva dolenskega podveze. Poznavalci nogometa se upravičeno sprašujejo kako in zakaj je nastala nova podveza. Po priključitvi revirskih klubov ljubljanski podvezi se je celjska podveza omejila na področje okraja Celje. Izven organizacije so ostali spodnjezasavski klubi: Brezice, Sevnica, Senovo in Videm-Krško, ki praviloma sodelujejo v zasavsko Hro, ki bi se lahko osnovala, če bi bilo malo več sodelovanja in razumevanja med klubi.

Predstavniki NK Brezice nam je povedal zanimive stvari, ki zaslu- rad točke. Rudarjevali pa so z z-

VISOKA ZMAGA V MARIBORU
REPUBLIKA ROKOMETNA LIGA
KOVINAR (MARIBOR) : RUDAR (TRBOVLJE) 12:1 (5:10)
V petem kolu republiške lige je moštvo Rudarja gostovalo v Mariboru, njegov nasprotnik pa je bil Kovinar, ki je pomagal na tem, da na svojem terenu daje gostom prednost. Rudarjevali pa so z z-

MEĐ TEKOM NA 60 METROV

Ljubitelji filma — pozor!

Danes zvečer ob 19. uri se vrši v klubskih prostorih »Svoboda« Trbovlje II.

RAZGOVOR O FILMU

Razgovor vodi Viktor Musek iz Ljubljane.

VABLJENI.

OTVORITEV GIMNAZIJSKEGA IGRISČA V TRBOVLJAH

Prejšnjo nedeljo je bilo na stadionu za sodežem OBLO Trbovlje vne dopolnje zelo živahno. Stadion, ki so ga tamkaj zgradili dijaki, v postavitve 40-letnice KPJ, je postal prizorišče bojeval med športnimi ekipami trbovjskih šol — Ekonomske srednje šole, Industrijske rudarske šole, Industrijske kovinarske šole, in Vojne šole in Gimnazije. Številni gledalci so z zanimanjem sledili poteku tekmovanja v atletiki, košarki, rokometu in odbojki. Tekmovanje je v celoti uspelo, kar je predvsem zaslu-

IZ BREZICE

li Kraljina, ki je zvršen NK Brezice favoriti za prvo mesto jesenskega dela prvenstva.

NOGOMETNI DERBY V BREZICAH
V okviru proslave občinskega praznika občine Brezice so se na stadionu v Brezicah srečala stara rivala NK Brezice in TVD Partizan iz Vidma-Krškega. Zmagali so zaslužen domači igralci z rezultatom 6:2 (2:2).

Za to predzadnje prvenstveno tekmo dolenske nogometne podveze je vladalo veliko zanimanje, saj se je zbralo nad 300 gledalcev. Lepo sončno vreme je ustvarilo dobro razpoloženje in so domači gledalci pričakovali zmago svoje ekipice. Toda gosti, ki so izazvali novi igralci, je bil rezultat 2:2 v prvem delu tekme pravilen.

V drugem polčasu pa so domači igralci prisilili ter pognali še dvakrat žogo v mrežo gostov in realizirali 2 enajstmetrovki. Odločilni vratar Karabas je goste odpravil večjega poraza. Tudi branica Bosina in krilec Rutar sta se vidno odrazila od ostalih. Pri domačih nogometaših so bili zelo dobri mladi Lopatčič, Fahn in Golob ter neustrašni Lihše, Sirelec in domače so bili Ivkovič (3), Fahn in Mojstrovic pa sta dala po 1 gol. Za goste sta potresla brežičko mrežo Valant in Džembek. Na kratko lahko ugotovimo, da je bila igra preostala in premalo tehnična. Tekmo je dobro vodil sodnik Boris Plešnik iz Senovca s pomočjo Balona in Vidmarja.

V zadnji tekmi gostuje NK Brezice v Crnoljubi proti domači Bre-

NOV MOST V PREKMURJU
V Prekmurju, v Sturbovcih, so dali v promet nov belonski most, ki povezuje goristični predel s Cankovim in Slatino Račevci.

OD SREDE DO SREDE

ROJSTVA

BREZICE: Ana BAJEC, Mali Podlog 2, hčerko; Ana SISKI, Cesta bratov Milavce, Brezice, hčerko; Anica KLEMENCIC, Pri- lipe 18, sina; Olga PAVLOVIC, Zup- eča vas 37, sina; Silva KRZAN, Celje — Razlagova 2, sina; Angela FRIC, Ljubna 10, sina; Angela MARGETIC, Vihre 15, sina; Tere- zija JAGODIC, Mrzljava vas 27, hčerko; Stedica KRALJ, Radakov- 28, hčerko; Marija KOVACIC, Podgorje 40, sina.

TRBOVLJE: Marija STERNISA, Hrastnik, hčerko; Pavla JERKO- VIC, Zagorje, hčerko; Danijela CERIN, Trbovlje, hčerko; Cirila VIRK, Trbovlje, sina; Regina JAMBROŠIČ, Trbovlje, sina; Vi- da KLADOVSEK, Lesčno, sina; Jožica CVETKOVIC, Trbovlje, si- na; Justina ZAJEC, Trbovlje, si- na; Ludmila SKRABL, Tr- bovlje, hčerko; Vera JUREČIČ, Trbovlje, sina; Marija URBANI- JA, Zagorje, sina; Vida JAMSKA, Ljubna-Renke, sina; Karolina ZDOVC, Hrastnik, sina; Vida FERŠTIC, Hrastnik, sina; Miroslava SINKOVEC, Zagorje, sina; Her- mina DRNOVSEK, Trbovlje, sina; Ana ŽIVKO, Zagorje, sina; Anto- nija BIŽJAK, Trbovlje, (2 dekl.); Ana STANTAR, Trbovlje, hčerko; Ivana HERLE, Zagorje, hčerko.

POROKE

BREZICE: Porok ni bilo. TRBOVLJE: FRANC HREN, mi- zar iz Trbovlj in SILVA MAJ- CEN, delavka iz Trbovlj, RU- DOLF GUNA, mlazar iz Trbovlj in MIROSLAVA JAMSEK, dom- zlatarka iz Trbovlj; STANISLAV TREVIČAK, delavec iz Trbovlj in ANGELA ERJAVEC, gosp. pom- iz Trbovlj.

SMRTI

BREZICE: Antonija VIRANT, hči poljedelca iz Dekmance 1, sta- ra 2 dni; Jože KOVACIC, sin kme- tovskega iz Podgorja 40, star 1 dan. TRBOVLJE: Franc PAS iz Tr- bovlj, star 63 let; Marija KNEZ, roj. Preskar iz Trbovlj stara 75 let; Martin IVSEK iz Trbovlj, star 55 let.

MALI OGLASI

Dne 21. sept. sem v vlakcu Zi- dani most Ljubljana ob 11.04 pri izstopu v Trbovljah pozabil silo — rjav plašč — balonare. Prosim poštenega najditelja, da ga za nagrado vrne. — Sporočiti upravni lista.

Prodajam posestvo 4 ha, 15 mi- nut od ceste, 30 minut od žel. postaje, Lepa lega. — Franc Drame, Radež 3, Loka pri Zi- danem mostu.

Vpisovanje v tečaj esperant- skega jezika bo v sredo, 21. in 28. oktobra ter 4. novembra od 17. do 19. ure v šahovski sobi SD »RUDAR«. Pričetek pouka v petek, 6. novembra ob 18. uri istotam.

KINO

Kino »DELAJSKI DOM« v Trbovljah: 21. in 22. oktobra franc. film »CLOVEK V DEŽ- NEM PLAŠČU«; 23. — 26. okto- bra franc. barv. film »PARI- ZANKA«; 27. — 29. oktobra ital. film »SIROMAŠNI A LEPI«. KINO »SVOBODA« Trbovlje II: 21. oktobra ameriški barv. film »PUŠCAVA ŽIVI«; 22. okt. nemški film »PLAVI ANGELE«; 23., 25. in 26. oktobra italijanski film »KABIRIJINE NOČI«; v soboto, 24. oktobra ne bo pred- stava zaradi društvenega obnega zboru; v nedeljo, 25. oktobra, ob 10. uri film »TRIJE PUSTO- LOVCI«; 27. in 28. oktobra an- gelski barvni film »LEPO JE BITI MLAD«.

PIONIRSKI KOTIČEK

REŠITEV MAGIČNEGA KVADRATA IZ 40. ŠTEVILKE

Pravilna rešitev nagradnega magičnega kvadrata za pioni- rje iz 40. številke lista se glasi (vodoravno in navpično): 1. MAT, 2. ANA, 3. TAT.

Zreb je prisodil knjižno nagrado Andreji POGAČNIK, učenki 6. a razreda osemletke »Ivana Cankarja«, pošta »Hrast- nik 80. Darilo ji bomo poslali po pošti.

UREDNIŠTVO

NOV NAGRADNI MAGIČNI KVADRAT ZA PIONIRJE

Razporedite spodaj navedene črke magičnega kvadrata tako, da boste dobili v 1. vrsti (vodoravno in navpično) doma- čo žival, v 2. vrsti žuželke, ki pljaka, v 3. vrsti pa kralja živali.

E E L
L O O
S V V

Za rešitev te uganke bomo spet pripravili 1. lepo knjižno nagrado. Podelili jo bomo po odločitvi žreba. Če boste ma- gični kvadrat rešili, nam pišite čimprej na naše uredništvo. — Ko nam boste odgovorili, ne pozabite navesti razen svojega imena in prilika še razred šole, ki ga obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem mladim bralcem obilo pozdravov!

UREDNIŠTVO

gled, 21.15 Oddaja o morju in po- morščakih.

SOBOTA, 24. oktobra

8.05 Pisana paleta ritmov in me- lodij; 9.30 Pol ure s slovenskimi skladatelji; 10.10 Priključeni: na- pevi; 10.40 »Pred petnajstimi le- ti«; 11.50 Stiri črnske duhovne pes- mi zapoje Slovenski oktet; 12.00 Poskočna harmonika; 12.25 Doma- či napravi spred zelenega Pohorja; 14.05 Slovenske narodne pesmi; 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 16.00 Slovenska pesem od romantike do danes; 16.30 Za pri- jetno razpoloženje; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.45 Okno v svet; 20.00 Slavnostni koncert ob Dnevu Združenih narodov.

NEDELJA, 24. oktobra

7.35 Pevke za nedeljsko jutro; 8.00 Mladinska radijska igra — Francois Rabelais: Pogarska vojna; 8.50 Zabavna matineja; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Pesmi, ki jih peli naši parti- zani; 10.45 Spoznavajmo svet in domovino (Posnetki javne oddaje z dne 24. okt. 1959); 13.30 Za našo vas; 13.45 Lahek koncert za podo- želje; 15.30 Mali mozak melodij; 16.00 Humorska teza, teza; 16.30 Jasoslav Hašek: Solidno podjetje; 17.00 Promenadni koncert pihal- nega orkestra Ljudske milice p. v. Rudolfa Starica; 19.30 Radijski dnevniki in športna poročila; 20.05 Revija zabavne glasbe.

PONEDELJEK, 25. oktobra

8.40 Zenski zbor »Svoboda« La- ško poje umetne in narodne pes- mi p. v. Julia Gorica; 9.40 Od popevke do popevke; 10.40 Pet minut za novo pesmico; 11.05 Ra- dijska šola za srednjo stopnjo — Danilo Srečkovski: Nerazporejen bomba; 12.00 Trio Dorka Skober- neta; 12.25 Dalmatinske narodne pesmi; 13.30 S popevkami po Ev- ropi; 14.25 Radijska šola za višjo stopnjo: Od narodne pesmi do simfonije; 15.40 Listi iz domače književnosti — S. M. Ljubša: Ukreden in s krajo povrnjen zvon; 17.10 Srečno vožnjo! (kofer- jem na poti); 18.15 Poje učiteljski pevski zbor Emil Adamič p. v. Jožeta Gregorica; 20.00 Petnajst mi- nut z basistom Ladkom Korošcem.

TOREK, 27. oktobra

8.05 Simfonična matineja; 10.10 Poje zbor RTV Beograd; 11.30 Od- daja za otroke; 12.00 Domače pol- ke in valčki; 12.25 Pet pevcev — pe; popevke; 12.40 Venček sloven- skih narodnih; 13.30 Pester sro- ved opernih arhi; 15.40 Naši popot- niki na tujem — Branko Perko; Po gorah Himalaje; 16.25 Vredne melodije; 17.10 Razgovor z volivci; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.00 Poje pomnožen zbor RTV Ljubljana p. v. Rada Simontija.

VABILO

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda-Center« Trbovlje vabi članstvo in prijatelje društva na redni letni

OBCNI ZBOR

ki bo v soboto, 24. oktobra 1959 ob 17. uri (5. pop.) v predavalnici Delavskega doma v Trbovljah.

ODBOR

RAZPIS

Razpisujemo tečaj za pripravo kandidatov na moj- strski izpit. Tečaj se bo pričel pri Okrajni obrtni zbor- nici v Novem mestu konec oktobra ali v začetku novem- bra tega leta. Rok za pismene ali ustne prijavitve je 26. oktober 1959.

Istočasno obveščamo vsa obrtna podjetja in zaseb- ne obrtnike, da se bo predvideno v mesecu januarju 1960 pri tej zbornici pričela šola za vodilni kader. Pod- jetja vabimo, da čimprej prijavijo interese izmed svojega delavstva.

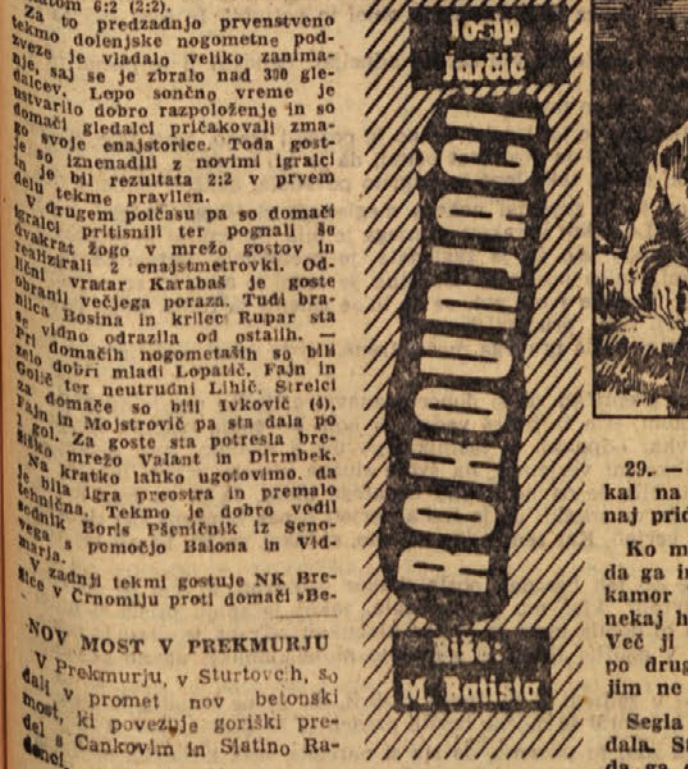
Okrajna obrtna zbornica, Novo mesto

PODJETJE KERAMIKE IN ELEKTROPORCELANA IZLAKE

AKTIVA		BILANCA na dan 31. XII. 1958		PASIVA	
Zap. št.	Postavka	Znesek (v 000 din.)	Zap. št.	Postavka	Znesek (v 000 din.)
A. Osnovna sredstva					
1.	Osnovna sredstva	30.985	1.	Viri osnovnih sredstev	25.091
2.	Denarna sredstva osnovnih sredstev	1.876	2.	Drugi viri osnovnih sredstev	7.771
B. Sredstva skupne porabe					
3.	Sredstva skupne porabe	—	3.	Viri sredstev skupne porabe	—
4.	Denarna sredstva skupne porabe	919	4.	Sklad skupne porabe	910
C. Obratna sredstva					
5.	Skupna obratna sredstva	61.320	5.	Viri obratnih sredstev	—
D. Izločena sredstva					
6.	Denarna sredstva rezervnega sklada in drugih skladov	96	6.	Sklad obratnih sredstev	4.578
7.	Denarna sredstva nerazporejenih sredstev	40	7.	Drugi viri obratnih sredstev	888
E. Sredstva v obratunu in druga aktivna					
8.	Kupei in druge terjatve	14.203	8.	Rezervni sklad in drugi skladi	—
9.	Druga aktivna	—	9.	Viri rezervnih sredstev	211
Skupaj:					
		112.119			112.119
Vodja računovodstva: (Anica Kramar)		Predsednik upravnega odbora: (Pikelj Ivanka)		Direktor: (France Koljak)	

LESNA INDUSTRIJA »PETA« RADEČE

AKTIVA		BILANCA NA DAN 31. 12. 1958.		PASIVA	
Zap. št.	Postavka	Znesek (v 000 din.)	Zap. št.	Postavka	Znesek (v 000 din.)
A. Osnovna sredstva					
1.	Osnovna sredstva	13.381	1.	Viri osnovnih sredstev	10.261
2.	Denarna sredstva osnovnih sredstev	4.043	2.	Drugi viri osnovnih sredstev	1.181
B. Sredstva skupne porabe					
3.	Sredstva skupne porabe	317	3.	Viri sredstev skupne porabe	—
4.	Denarna sredstva skupne porabe	—	4.	Sklad skupne porabe	332
C. Obratna sredstva					
5.	Skupna obratna sredstva	1.461	5.	Viri obratnih sredstev	—
D. Izločena sredstva					
6.	Denarna sredstva rezervnega sklada in drugih skladov	—	6.	Sklad obratnih sredstev	19.340
7.	Denarna sredstva nerazporejenih sredstev	1.238	7.	Drugi viri obratnih sredstev	—
E. Sredstva v obratunu in druga aktivna					
8.	Kupei in druge terjatve	4.592	8.	Rezervni sklad in drugi skladi	2.098
9.	Druga aktivna	22.389	9.	Viri rezervnih sredstev	—
Skupaj:					
		47.301			47.401
Vodja računovodstva: (Pepelnjak Bogo)		Predsednik Upravnega odbora: (Bec Rado)		Direktor: (Stargel Maks)	

ROKOVNJAČI

ROKOVNJAČI

ROKOVNJAČI

ROKOVNJAČI

ROKOVNJAČI

ROKOVNJAČI

29. — Se pred dnem je Nande pot- kal na Polonično okno in jo prosil, naj pride ven.

Ko mu je Polonica še in še zatrdila, da ga ima tako rada, da bi šla z njim, kamor bi hotel, ji je povedal, da mu nekaj hudega preti in da mora od tod. Več ji ni hotel povedati, saj bo tako po drugih vse izvedela. Le vsega naj jim ne verjame — zaupa naj njemu!

Segla sta si v roke in se molče gle- dala. Stisk njene roke mu je potrdil, da ga deklica ljubi in mu zaupa.

30. — Zdačel se začuje kletev z dru- gega konca hiše: »Ušel je, vrag! Nande se brž poslovi od deklice in odide kar čez njive proti gozdu. Ko ga Blaž zagleda, se v divji jezi, da mu hočejo odfrčati lepi metuljčki, kar sam spusti za njim. Toda Nande je že pri- šel do roba gozda in Blaž se upchan vrne.

Hlapec je povedal Polonici, kako je stric odšel, da je Nande rokovanja. To je deklico hudo zadelo, toda spom- nila se je tudi Nandetovih besed: »Le ti me moreš rešiti, če me ljubiš!«

31. — Popoldne je Blaž povabil hla- pa s seboj in odšla sta proti Kolovcu. Blaž je imel trden namen zaslužiti tiste novce, ki so jih nudili gospodje.

Ko prideta preko senožihi v gozd, zagleda hlapec na grmu obešeno bera- ško trobo. »Stojte, stric Blaž! Glejte, zdelo! strahoma zakličite in ga potegn- za rokav. »Jaz že ne grem dalje! Zde- lo kaže na nesrečo. Rokovanjač gotovo vejo, da jih greste tožiti, pa so vam pot zacoprali. Pojdva raje domov, stric, lepo vas prosim!«

32. — A Blaž je razposajeno sklatil malho z grma in se zasmejal: »No, stopiva pot je odprta!« Vendar se hlapec ni dalo pregovoriti. Tako sta odšla vsak svojo pot.

Čez nekaj časa se prikaže v gr- movja Tomaževa glava, kmalu pril- zejo za njo še ostale pritlikine njego- vaje telesa. »Kaj, golobček, rokovanja- če bi šel rad tožiti? Aj, aj! Čakaj, ti bomo že pokazali, kaj se pravi rokova- njaje izdajati!«

Rekli oprta malho in jo ubere za Blažem.

NAŠA ZUNANJA TRGOVINA V LETU 1958

V lanskem letu je naša država izvozila raznovrstnega blaga v vrednosti 132,42 milijard deviznih dinarjev, medtem ko smo v istem času uvozili za 180,4 milijarde deviznih dinarjev.

Za posamezne vrste blaga smo dobili: za tobak 8,100 milijonov dinarjev, za koruzo 9,209 milijonov, za pomorske in rečne ladje 7,622 milijonov, za trdi rezani gradbeni les 5,900 milijonov, za mehki rezani gradbeni les 2,521 milijonov, za celulozni les 1,677 milijonov, za drva 1,420 milijonov, za sveže meso 1,413 milijonov, za živino 3,588 milijonov, za svinice 3,931 milijonov, za vino 3,110 milijonov, za pohištvo 2,426 milijonov, za jajca 2,343 milijonov, za visokonapetostne kable 2,240 milijonov, za hmelj 2,076 milijonov, za elektrotehnični material 2,049 milijonov, za suhe slive 1,977 milijonov, za boksi 1,297 milijonov, za brezšivne jeklene cevi 1,254 milijonov, za stroje in strojne dele 1,176 milijonov, za konje 1,130 milijonov, za priložnostni koncentrat 1,050 milijonov, za tirna in cestna vozila 1,036 milijonov, za sveže sadje 956 milijonov, za cement 945 milijonov, za juto in predivo 892 milijonov, za magnetit 817 milijonov, za cink 768 milijonov, za leseno ambalažo 525 milijonov, za kavstično godo 593 milijonov, za kalcinirano sodo 405 milijonov, za svinje 390 milijonov, za stroja 393 milijonov. Nato sledijo še artikli z vrednostjo pod 300 milijonov dinarjev, kot živo srebro, cigaretni papir, emalirana posoda, cinkov koncentrat, antimon, kromov koncentrat in tako dalje.

V inozemstvu pa smo kupili v letu 1958: pšenice za 16,249 milijonov dinarjev, umetnih gnojil za 10,233 milijonov, elektrotehničnega materiala za 9,134 milijonov, surovega bombaža za 8,325 milijonov, jeklene pločevine za 6,974 milijonov, traktorjev za 6,039 milijonov, premoga za 5,615 milijonov, pogonskih motorjev za 5,094 milijonov, strojev za obdelavo kovin za 4,741 milijonov, surove nafte za 4,235 milijonov (in sicer: 359,161 ton iz SZ, 173,101 ton iz Iraka in 74,219 ton iz Rumunije), jekla, vseh železnih in jeklenih izdelkov za 3,918 milijonov, volne za 3,546 milijonov, poljedelskih strojev za 3,398 milijonov, tekstilnih strojev in njihovih delov za 3,226 milijonov, tehničnih olj za 3,193 milijonov, strojev za opremo rudnikov in separecij za 2,764 milijonov, instrumentov in aparatov za prečiščeno mehaniko za 2,646 milijonov, avtomobilskih gum za 2,596 milijonov, svinjske masti za 2,721 milijonov, sestavnih delov za motorna vozila za 2,017 milijonov, težkih surovih kož za 1,917 milijonov, zdravil za 1,728 milijonov, potniških avtomobilov in avtobusov za 1,603 milijonov, volnenega prediva za 1,491 milijonov, kavčuka za 1,353 milijonov, surovega in starega železa za 1,357 milijonov, anilinskih barv za 1,249 milijonov, celuloznih vlaken za 1,199 milijonov, parnih strojev za 1,183 milijonov, kave za 1,143 milijonov, gradbenih strojev in njihovih sestavnih delov za 1,128 milijonov, bombažne tkanine za 1,001 milijonov, surovega loja za 980

milijonov, jeklenih cevi za 899 milijonov, kakavovca za 856 milijonov, prediva za umetno svilo za 830 milijonov, kamlonov za 801 milijonov, jeklene žice za 715 milijonov, bencina in petroleja za 473 milijonov, koksa za 427 milijonov, volnene tkanine za 380 milijonov. Manj kot 300 milijonov je stal filmski trak, dalje zabavni filmi, hladniki, nepregovorna opeka itd.

Našega izvoza je bilo največ v Italijo — za 16,173 milijonov din, v Zahodno Nemčijo za 12,529 milijonov, v Sovjetsko zvezo 10,922 milijonov, v Veliko Britanijo za 10,368 milijonov, v Vzhodno Nemčijo, Poljsko, Češkoslovaško, Švico, Avstrijo in Francijo v vsako za okoli 4,900 milijonov.

Uvozili pa smo iz Zahodne Nemčije za 24,065 milijonov din, Italije za 20,297 milijonov, SZ za 17,345 milijonov, Velike Britanije za 10,839 milijonov, Poljske za 10,764 milijonov, Madžarske za 10,694 milijonov, iz Češkoslovaške, Vzhodne Nemčije in Avstrije pa smo kupili za cca 7,600 milijonov iz vsake.

V Severno Ameriko je šlo v obe smeri, t. j. uvoz in izvoz za

50,879 milijonov din, v Azijo za 17,550 milijonov, v Afriko za 13 tisoč 998 milijonov, v Južno Ameriko za 4,860 milijonov in v Oceanijo za 2,666 milijonov.

V prvem polletju letošnjega leta se je naš izvoz povečal za 5,060 milijonov din ali za okroglo 10,8% nasproti lanskemu letu. Zaradi dobre letine se bo izvoz kmetijskih pridelkov do konca leta še bolj povečal. Vidimo, da se naš izvoz iz leta v leto popravlja, zlasti v pogledu industrijskih artiklov, kar je plod vloženih investicij v našo industrializacijo. Inž. S. P.

Ne daleč od Sadihove (občina Slun) v soteski reke Korane je »Jankovčeva pečina«, na katere vzhodu se še danes vidi rdeči križ, simbol borbe proti Turkom. Za časa NOV je ta pečina služila kot zaklonišče ženskam, otrokom in starem.

ZANIMIV DROBIZ

V gozdu Babina gora pri Tušilovcu so ubili nevarno strupeno kačo — kačo klopotačo. Zelo redek primer, da se taka strupena kača najde v naših gozdovih.

Lovro Frian iz Ozija v Vojvodini ima mladega zajca brez zadnjih nog. Zajec se razvija normalno kot njegovi ostali vrstniki, samo težko se giblje.

NA GROBOVIH SI JE SEZIDAL HIŠO

Mića Malović iz sv. Petra (okraj Karlovac) si je zgradil hišo na nenavadnem načinu: njeni temelji leže na rimskih grobovih ter so pri kopanju temeljev za hišo našli rimski denar in vaze.

PRIZOR IZ FILMA »KAPETAN LES«. V KATEREM IGRA VIDNO VLOGO TUDI PETRE FRILČKO. Z NJIM NA SLIKI NOSILEC GLAVNE VLOGE ALEKSANDER GAVRIĆ

Po izstrelitvi tretje sovjetske kozmične rakete

Najnovejši uspeh sovjetske znanosti, izstrelitev tretje kozmične rakete ob dveletni izstrelitvi prvega — umetnega »sputnika«, je vzbudil veliko zanimanje po celem svetu. Uspeh je tembolj pomemben, ker je ta raketa opremljena z avtomatično interplanetarno postajo, ki bo s svoje poti po vesolju poslala znanstvenikom dragocene podatke.

Pot avtomatične postaje je urejena tako, da bo vesoljska naprava, ki so jo ustvarile človeške roke, letela ob Mesecu na oddaljenosti 10.000 km in ga obšla, nato pa nadaljevala svoj polet nazaj proti Zemlji.

Postaja, katere skupna teža znaša 435 kg je urejena z znanstvenimi in radiotehničnimi aparati, sistemom avtomat-

Naš znani znanstvenik dr. Tomislav Andjeljić, profesor nebesne mehanike na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Beogradu, je ob tem najnovejšem uspehu sovjetske znanosti izjavil naslednje:

— Ta zadnji veliki in pomembni korak prodiranja v vesolje je prišel za strokovnjake nepričakovano. Uspeh je presejal vse. Reg je, da smo tak razvoj pričakovali, a ne tako hitro. To dokazuje, da so sovjetski znanstveniki morali napraviti vrsto izumov v raznih področjih znanosti in tehnike, ki so pomembni za astronaviko. Vsekakor so uporabili neka posebna pogonska goriva, pripravili material posebne vrste za ureditev rakete in končno zanesljivo izdelali posebne metode in aparate.

Naš strokovnjaki, s katerimi je dopisnik »Sedme sila« se govoril o najnovejšem uspehu sovjetske znanosti, soglašajo z mišljenjem strokovnjakov in znanstvenikov drugih držav, da je sedaj mogoče pričakovati tudi uspešno lansiranje kozmične rakete v smeri proti Marsu in Veneri, kar so tudi sanje astronavtov človeka sveta in kar smo nekoč smatrali za neuresničljive želje sanjaveč.

te za teledirigiranje, t. j. upravljanje rakete na daljavo. Vse to kaže, da lahko upravičeno upamo, da bo mogoče polet na Mesec s povratkom na Zemljo ostvariti, prej, kot so mislili strokovnjaki še pred letom dni.

Profesor Andjeljić je za tem dejal, da osebo ne verjame, da bo mogoče polet človeka na Mesec ostvariti v neposredni prihodnosti, in nadaljeval:

— Se vrsta let bo minila, mora preteči, da se bodo tudi te sanje ljudi uresničile, a te niso več neke, o čemer se samo sanja. Človeku je naša zemlja postala majhna, on jo more obiti v kratkem času že danes in bo moral priti tudi v medplanetarni prostor. Vendar je odhod človeka na Mesec zelo kompliciran stvar. Namreč, razen tega, da bo človek z medplanetarno ladjo lahko odšel na Mesec in se z njega tudi zanesljivo vrnil, do česar bo gotovo prišlo v najbližji prihodnosti, bo treba človeku zagotoviti tudi pogoje, pod katerimi bo mogel tamkaj živeti. Človek bo nekega moral vzeti s seboj na potovanje del svoje okolice, v kateri se je navadil živeti.

Naš strokovnjaki, s katerimi je dopisnik »Sedme sila« se govoril o najnovejšem uspehu sovjetske znanosti, soglašajo z mišljenjem strokovnjakov in znanstvenikov drugih držav, da je sedaj mogoče pričakovati tudi uspešno lansiranje kozmične rakete v smeri proti Marsu in Veneri, kar so tudi sanje astronavtov človeka sveta in kar smo nekoč smatrali za neuresničljive želje sanjaveč.

V vseh zahodnoevropskih premožnih državah vladajo še skoraj dve leti težave, ker ne vedo, kam bi oddajali premož, ki se kopiči v zalozhah. V premožnih napoklepe namreč več premož, kot pa ga porabijo industrija in gospodinjstva. Ker premožniki ne morejo kar čez noč prilagoditi svojih kapacitet potrebam trga, kopičijo premož v zalozhah. Tako imajo na primer Anglija še okrog 3 milijonov ton premož, zalogi v Zahodni Nemčiji okrog 13 milijonov ton, v Franciji 12 milijonov ton, v Belgiji 7,5 milijona ton in tudi Avstrija je že začela spravljati neprodani premož v zaloge.

Da je prišlo do takega stanja, je treba navedi predočen dva vzroka. Na eni strani pritiska na evropska tržišča ameriški premož, ki je zelo dobre kvalitete in precej cenejši kot premož zahodnoevropskih držav. Nemci skušajo s carinam zavreči pot ameriškega premož, vendar se Američani ne dajo tako enostavno izriniti z evropskega trga in se skušajo, če treba, tudi s političnimi pritiski odbrati na evropskem premožnem trgu. Na drugi strani pa delajo težave premožnikom nafta, oziroma razna kurilna olja, ki se pridobivajo iz nafte. Iz dneva v dan se namreč vse jasneje kaže, da imajo kurilna olja precej pomanjivosti nasproti premožnim kurilnim oljem. Na vseh tržiščih dovolj in se ni bati, da bi jih kaj kmalu zmanjkalo, saj so ugotovljene zaloge tako velike, da bi po današnji oceni zadostovale za 36 let. Tudi transport kurilnih olj je dosti bolj enostaven in cenejši, od transporta premož.

V Evropi trenutno grade na raznih mestih kilometrske cevovode za nafto. Tudi kurilna za kurilna olja so dosti enostavnejša in cenejša od kurilne za premož. Zato se prihodnosti za premož, ki se kopiči v zalozhah, ni svetlo.

radi enostavnosti so v zadnjih letih prišli kurilna olja uporabljati tudi v gospodinjstvih. Izkazalo se je, da je kalorija iz kurilnega olja danes za 30% cenejša od kalorije iz premož. Zaradi tega okolnosti se kaže danes premož na tržišču goril kot nekako zastarel, in kar je glavno, tudi predrag. Kljub velikemu tehničnemu napredku in racionalizaciji, ki so bile izvedene v zadnjih letih v premožniški industriji, ni uspelo premož skoraj pri vseh premožnikih prebrati. Vredno večje globine, pri čemer se pojavljajo dodatni stroški in težave, ki jim ni mogoče uiti.

Lastniki premožnikov skušajo s pomočjo državnih oblast, v umetniški ukrepi odbrati premož konkurenčno sposobnost na tržišču. V Zahodni Nemčiji so na primer letošnje leto znali znižati delavce v rudnikih od 49.000 na 44.000. V bližnji prihodnosti pa grozi nevarnost, da odpuste še okrog 100.000 rudarjev.

Danes pridobivajo v Zahodni Nemčiji okrog 13 milijonov ton premož. Računajo, da bo treba v prihodnjih letih proizvodnjo skrajšati na 9-10 milijonov ton letno, da se bodo hoteli zavarovati pred odlaganjem premož v zaloge. Ob koncu lanskega leta so lastniki porušili rudnikov sklenili z lastniki naftnih koncernov, tako imenovani kartel »premožnaft«, ki pa je že po nekaj mesecih propadel, ker so se žutili lastniki naftnih koncernov preveč prizadevali. Pred kratkim je v ta spor posegla država, ki je predpisala davek na kurilna olja v višini 39 DM za porabljeno količino kurilnega olja. Ta davek bodo morali potrošniki plačevati do leta 1962, denar pa se bo stekal v fond za sanacijo premožnikov. V tem času naj bi se premožniki prilagodili potrebam trga. V načrtu imajo, da zaprejo več rudnikov, ki so manj rentabilni.

Kakšen odmev je imela kriza v Belgiji, smo videli lanske leto, ko so belgijski rudarji složno stopili v več dni trajajočo stavko. Belgijci imajo v premožniški industriji še večje težave kot Nemci, ker so v Belgiji prilike za pridobivanje premož težje in pa ker so tamkaj po drugi svetovni vojni

prav malo poskrbeli za tehnični napredek in racionalizacijo svojih premožnikov. Belgijski premož je tudi kakovostno slabši od nemškega. Ni torej čudno, če je belgijski premož na tržišču dražji kot nemški. Tako ima na primer ameriški premož za lažjo pot med belgijske potrošnike kot v Nemčiji. Prav neverjetna pa se nam zdi pri tem politika belgijskega gospodarstva, ki ima po eni strani okrog 7 in pol milijona ton premož v zalozhah, po drugi pa bodo letošnje leto uvozili kar 7 milijonov ton premož iz tujine. Belgijski rudarji so zaradi takega stanja močno prizadeti. Uvedenih je precej praznovolnih delar, kar gre v očito škodo rudarjem. Razen tega so leta 1955 zaprili 13 manj rentabilnih premožnikov, medtem ko računajo, da bodo do konca letošnjega leta zaprili še 13 rudnikov.

Tudi Anglije se ne godi dosti bolje, vendar gledajo oni na vzroke krize in izhod iz nje drugače kot Nemci ali Belgijci. Angliji mislijo, da je kriza v njihovi premožniški industriji le prehodnega značaja. Zaradi tega dopuščajo, da se njihovi neprodani premož kopeli v zalozhah, kjer ga je že okrog 38 milijonov ton. Če pa iz temne prihodnosti se premož, ki je sicer prodan, toda v zalozhi pri raznih veljih potrošnikih, potem se cenil, da znašajo zaloge celotno 48 milijonov ton. Posebnost Anglije se kaže tudi v tem, da nečisto omejevali potrošnje kurilnih olj, ker menijo, da mora industrija dobivati goriva čim ceneje, če hoče prodajati svoje industrijske izdelke ceneje. Proizvodnja premož so Angliji pričeli omejevali enostavno s tem, da zapirajo manj rentabilne premožovnike. Računajo, da bodo morali v prihodnjih letih proizvodnjo premož znižati na 29 milijonov ton letno namesto 210 milijonov ton, kot so imeli doslej planirano. Zaradi tega bodo v prihodnjih letih pristili zapreli 68-70 premožnikov.

Tako vidimo, da ere povsod za iste vzroke, in sicer v tem, da postaja premož iz leta v leto slabši in tekme v borbi s kurilnimi olji, in sprito tega ni videti. Bi se pogoj za premož na trgu v več dni trajajočo stavko. Belgijci imajo v premožniški industriji še večje težave kot Nemci, ker so v Belgiji prilike za pridobivanje premož težje in pa ker so tamkaj po drugi svetovni vojni

Nov roman »Zasavskega tednika«

V. 44. številki »Zasavskega tednika« bomo pričeli objavljati nov roman, ki ga bodo z zanimanjem brali vsi, ki imajo radi romane napete in ljubavne vsebine.

Kakor je bil naš zadnji roman vseh vsem našim bralcem in bralkam, upamo, da bodo tudi našo novo povest vsi radi brali, saj je potek našega novega romana precej napet. Opozorite na začetek novega romana svoje prijatelje in znance, ki še niso naročili naša tednik, da ne zamude pričetka te povesti, ki bo imela naslov

ZACELO SE JE V JEMENU

V 44. številki našega lista torej začetek naše nove povesti.

ličnega reguliranja porabe goriva in z instrumenti merjenja. Zanimljivo je, da znanstvena in tehnična naprava rakete dobivajo električno energijo iz sončnih baterij in po kemični poti.

Raketa, ki potuje natančno po vnaprej odrejeni poti, je dne 8. oktobra t. l. ob 15.16 po našem času prispela v najbližje območje Meseca ter začela krožiti okoli njega.

OPTIMIST

V Orlsfeldu Gore v ZDA se je 35-letni gozdni delavec David Henner poročil s 97-letno nevesto. Na ženitovanjski slavnosti, ki so jo nato praznovali v krogu vnukov in pravnukov neveste, je mladi zakonec izjavil pred novinarji: »Svoj zakon smatram za idealno zvezo. Z zaupanjem zrem v bodočnost!«

HUDA POMOTA

Ko se je neki šofer v Londonu ponosil vračal iz službe domov, je zagledal doma nekega moža, ki je prihajal iz spalnice njegove tene. V navalu ljubosumja je šofer neznanca pobli na tla. Za svojo dejanje se je moral šofer zagovarjati pred sodiščem zaradi dveh telesnih poškodb: njegova žrtev je bil namreč zdravnik, ki so ga morali poklicati k nenadno oboleli ženi...

VSE MU TEKNE

Ferd Karabrahimović iz Bosanske Krpe se ne more pritožiti, da ima slab tek. Na svojih nastopih, ki jih je imel doslej, je po jedel 1000 gramofonskih plošč, 180 metrov vrvi, 1500 porcelanskih krožnikov, 700 kg kamele, 1000 glavnikov in ovratnih zvezic, 30 kg pekačnega voska in 200 kg avtomobilskih gum. Pravi, da more pojedati bielek, v treh mesecih pa tudi avtomobil.

NA KONCERTU JE ZASPAL

Portugalski ambasador v Italiji, Adolpho Cardoso de Alencastro Guimaraes, je na koncertu svojega rojaka, portugalskega pianista Emília Redinandeza — zaspal. Neki milanski list je ob tem dogodku napisal, da je kritika »popolnoma delila razpoloženje veleposlanika«.

NI TAKO NEUMNA

Slavni filmski lepotici Riti Hayworth so očitali, da je »poprečno inteligentna. Da razbije to famo, ki je krožila o njej, je povabila v goste novinarje in doma napravila priredbo »Kaj veš, kaj znaš«.

kaj znaš. Preden pa so jo začeli upravljanje, je novinarje pogostila. To pa je bila inteligentna poteza od nje: od navzočih 16 novinarjev sta ji samo dva postavljala neka vprašanja, sedem jih je bilo točno planih, ostali pa se naslednji dan v uradništvu »niso ničesar več spominili«.

HUDBENI JEZIK IMA

Graham Sutherland, znani britanski slikar, trdi, da likovna umetnost v Veliki Britaniji preživlja »krizo povprečnosti«. Pravi, da mladi britanski slikarji sijajni intelektualci, a slabi slikarji. »Zelo so močni v praznih dokazovanjih in je škoda zanje, da jih ne zaposlijo v ministrstvu za zunanje zadeve,« — pravi Sutherland.

NEPRUJEN DOZIVLJAJ BOKSARJA

Ko je boksar Franz Günther postal v lahki kategoriji prvak Bremena, se je odločil, da bo svojo znamenito praznovrstno navključ. Ko se je ob zgodnji jutranji uri zabavala vračal domov, ga je malo »znanalo«, ni pa imel pojma, da ga doma čaka nova, še hujša »runda«. Boksač je namreč moral s svoje boljše polovice, ki ga je v dveh minutah knoc-

koutirala. Iz nezvesti se je mož šele zbudil, ko so poklicali zdravniško. Boksač je nato izjavil, da njegova žena »odlično udarja z levo roko«.

STRAHOVE JE VIDELA

Iz Filadelfije poročajo, da se je v tamkajšnjem hotelu »Essex« nastanila neka ženska. Nekega večera se je ob precej poznuri vrnila v svoj hotel k počitku. Bila pa je, kakor vse kaže, močno »nasekana«, kajti naenkrat je na mestu policiji zavzvali telefon, kamor je vsa prestrašena ženska klicala, naj ji pomagajo. Iz njenega izjavanja so na policiji razumeli samo to, da je v njem sobi polno človeških okostnjakov. In kaj se je pravzaprav zgodilo? Namesto v hotel, je ženska zšla v anatomski inštitut tamkajšnje medicinske fakultete...

NEVSAKDANJA REKLAMA

Neka čistilnica v Londonu je obesila na svoja vhodna vrata sledečo reklamo za svoje podjetje: »Spoštovane dame! Pustite vaše obleke za kakšno uro pri nas, medtem pa se lahko pospravite v mestu.«

Ubogo dekle - bogat moški?

Janez Petrič je stanoval še nekaj dni v hotelu »Evropi«, ko je prišel prvič v družbo Irene Megličeve. Sicer je bil hotel nekoliko predrag za mladega odvetnika, ki je šele dobro začel svojo prakso, toda Petrič ni prišel vanj zaradi razkošja, ampak zato, ker so bila v njegovi okolici čudovita pobočja za smučanje. Izračunal je, da si lahko privoščiti teden dni v hotelu »Evropi«, če bo potem prebil ostalih štirinajst dni svojih počitnic na kakšni zakotni kmetiji.

Irena je seveda takoj spoznala. Bila je ena tistih žensk, ki jih nihče ne prezre. Ko je prišel, jo je zagledal v veži, veliko, elegantno, z okusnim, modernim klobukom na kostanjevih lasih. Ti lasje so bili prvo, kar je pritegnilo njegovo pozornost. Premišljeval je, ali takšna kostanjeva barva sploh more biti pristna. Odvetniki so pač ljudje, ki zmerom radi dvomijo. Drugo, kar je opazil, so bili Irenini klobuki. Vselej, kadar jo je srečal v hotelu, je imela drugačen klobuk. Vsi so bili zelo moderni, toda tudi vsi okusni.

Drugi dan po svojem prihodu se je odpravil Janez s smučkami v hribe. Vreme je bilo čudovito, in sklenil je, da pojde prav daleč, toda ko je pred prvo gorisko kočo sedel na sonce in vzel prigrizek iz nahrbtnika, je opazil nekaj korakov stran Ireno Megličevo, ki je ležala na snegu in se prazila na soncu. Tiho je bilo, sonce je pripekalo in domača slanina, ki jo je Janez prigrizoval, je zapeljivo dišala.

»Ali ni dobra?« je brez ovinkov vprašal. »K slanini se prilaga tudi encijanovo žganje. Polno stekleničko ga imam, toda žal en sam kozarec. Najprej ga je treba pokusiti, potem pa na dušek izpiti. Vidite, takole!« Izpraznil je kozarec, ga iznova napolnil in ponudil njej. Solze so ji zalile oči, ko je kozarec po predpisih izpraznila. Spogledala sta se in se drug drugemu zasmejala. Visoko v gorah so ljudje pri slanini in encijan hitro zblížljali.

»V hotelu »Evropi« sta dve vrsti žensk,« je dejal Janez, ko sta izpila drugi kozarec. »Rad bi vedel, v katero vrsto naj prišteljem vas.«

»Kakšni dve vrsti mislite?«

»Prve so res bogate. Te prihajajo tja, da bi za nekaj časa pozabile mestno dolgočasje.«

»Jaz nisem bogata,« je odvrnila dekle.

»Potem,« je rekel Janez, »spadate pač v drugo vrsto, ki hoče v tej bogati okolici najti petičnega moža.«

Irena Megličeva se je zasmejala.

»Dobro poznate ljudi,« je reško rekla. »Prav imate. Prišla sem sem, da si najdem bogatega moža, Upam, da pojde. Precej pri kraju sem z denarjem in delati se mi tudi ne ljubi preveč.«

»Mogoče vam bom lahko pomagal?«

»Ali tako dobro poznate mlade bogatine? Najbrž se tudi sami prištevate med nje?«

»Odkritost za odkritost: da.« Zvenelo naj bi bilo kakor šala, pa je dobilo drugačen prizvok. Ker je bil Janez razočaran. »Škoda« si je mislil, »tako mi je bila všeč«. Ni cenil žensk, ki so se hotele ogniti težavam življenja z uspešnim lovom za bogatim možem.

Toda ko sta se potem skupaj odpravila in sedela zvečer za isto mizo pri kozarcu vina, si je Janez moral priznati, da mu je Irena zmerom bolj všeč. V naslednjih dneh sta se pogosto videla. Zavedal se je, da se bo najbrž prav neumno zaljubil vanjo, in nekako grenko zadovoljen je bil, ker jo je pustil v prepričanju, da je mlad bogatin. »Smolo imate,« ji je mimo grede rekel, »morda bi bili mene ujeti, če ne bi bili tako odkrito razkrinkali svojih namenov.« Ni mu odgovorila, toda njen pogled je bil kakor prošnja. In morda zaradi tega, da bi sebe prepričal o nesmiselnosti svoje ljubezni, ki je postajala čedalje večja, ji je govoril bogastvu cele kopice ljudi, ki so stanovali v hotelu, in ji veselo očital, zakaj se nobenega izmed njih ni lotila.

Teden, ki si ga je Janez odločil za svoje bivanje v hotelu »Evropi«, je potekel, pa se ni odpravil. Izračunal je, da bo lahko ostal še nekaj dni,

če se bo potem vrnil naravnost v Ljubljano in ne bo izkoristil vseh počitnic. Dan oddiha pa je prišel hitreje, kakor je mislil.

Nekega sončnega popoldneva sta šla spet v hribe, proti koči, kjer sta se takrat spoznala. Morda zaradi tega, ker je bil to kraj njunega prvega sestanka, morda zaradi tišine, morda zaradi tega, ker ga je Irena tako resno gledala... Janez jo je iznenada objel in poljubil. In tudi ona ga je poljubila.

Drugo jutro se je na vse zgodaj odpravil. Zapustil ji je pismo in v njem le nekaj besed:

»Škoda, da nisem pravi.«

V Ljubljani se je lotil dela. Težko je pozabil Ireno, dosti težje, kakor si je mislil, čeprav si je dostikrat očital, da je bil neumen, ko se je dal ujeti ženski, ki mu je tako lepo in odkrito povedala, kakšne namene ima.

Potem pa jo je zagledal nekega meglenega zimskega večera, ko je hitel po ulicah. Le nekaj korakov od njega je bila. Spremljal jo je debeluh, plešast gospod. Ko ga je zagledala, je prebledela. Potem se je od svojega spremljevalca posločila. Debeluh je sedel v avto in se odpravil. Janez je hotel iti dalje svojo pot, ne da bi se zmenil za Ireno. Toda potem je le, proti svoji volji, pristopil k njej.

»Kaže, da si našla pravega moža, Irena,« ji je rekel. »Ali je vsaj dovolj bogat?«

Najbrž si prepričan, da si dober poznavalec ljudi,« mu je odvrnila z grenkim očikom. »Če že hočeš vedeti, ti bom povedala resnico. Gospod, ki se je pravkar odpravil, je lastnik trgovine s klobuki, kjer delam že štiri leta. Lahko mi verjameš, da svoje službe nimam zaradi lenobe, in tudi to, da bi bila že davno dobila bogatega moža, če bi ga bila lovila. Toda takšni ste vsi moški: če je treba verjeti o nas ženskah kaj slabega, boste zmeraj verjeli. Kar sem rekla za šalo, si takoj verjel. In pri tej veri si ostal.«

Janez je ob teh besedah obstal kakor prikovan. Potem je odvedel Ireno v restavrant, kjer mu je povedala, zakaj je sploh prišla v hotel »Evropi«. Da bi dobila ideje za oblike klobukov. »Treba je,« mu je rekla, »priti včasih v družbo ljudi, ki kupujejo moje klobuke, da ne pozabijo name.«

Nekoliko v zadregi ji je Janez razkril, da ni ne bogatin ne lenuh, ampak da se bo moral še močno boriti, preden se bo prebil skozi življenje.

In če vam zdaj še povemo, da sta si naročila vsak kozareček encijana in ob njem praznovala spravo, se menda ne boste nič čudili.

KERES — GLIGORIC